

**TELEVISION MUSIIKKIKYKYKILPAILUT
MUSIIKKIKASVATUKSEN NÄKÖKULMASTA**

Siiri Ahtola
Maisterintutkielma
Musiikkikasvatus
24.5.2013
Jyväskylän yliopisto

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta – Faculty Humanistinen tiedekunta	Laitos – Department Musiikkikasvatus
Tekijä – Author Siiri Heidi Maria Ahtola	
Työn nimi – Title TELEVISION MUSIIKKIKYKYKILPAILUT MUSIIKKIKASVATUKSEN NÄKÖKULMASTA	
Oppiaine – Subject Musiikki	Työn laji – Level Pro gradu
Aika – Month and year 05 / 2013	Sivumäärä – Number of pages 50
<p>Tiivistelmä – Abstract</p> <p>Television musiikkikykykilpailut, joilla tarkoitan television viihteellisiä, solistisia laulukilpailuja ovat vahvasti asettuneet Suomen musiikkimaailmaan ja ilmiö näyttäytyy suurempana kuin koskaan. Nuorten halu kilpailla ja löytää tiensä julkisuuteen on kiihkeää ja huolestuttaa musiikin- ja laulunopettajia. Ovatko kilpailut sitten hyvästä vai pahasta? Nykyään myös pienten lasten into kilpailemiseen juurrutetaan jo nuorena ja lapsillekin löytyvät omat musiikkikykykilpailunsa. Useat laulopedagogit ovatkin huolissaan lasten määrätietoisestä halusta tulla kuuluisiksi pop-tähdiksi mahdollisimman nopeasti sen sijaan, että keskittyisivät pitkäjänteiseen harjoitteluun ja musiikin harrastamiseen.</p> <p>Tutkimuksessani halusin selvittää, kuinka erilaiset musiikkikykykilpailut näkyvät nykypäivän musiikin- ja laulunopetuksessa. Kuinka opettajien tulisi kilpailuihin suhtautua ja pitäisikö jotain muuttaa. Tutkimuksessani tarkastelen opettajien ja vanhempien merkitystä nuoren musiikkiharrastuksessa ja kilpailuun osallistuttaessa, opettajien omia kokemuksia ja näkökulmia kilpailuista sekä julkisuuden osaa päivän polttavassa ilmiössä.</p>	
Asiasanat – Keywords <i>Televisio, musiikkikykykilpailut, musiikkikasvatus, laulunopetus, media, julkisuus, nuoret</i>	
Säilytyspaikka – Depository Musiikin laitos	
Muita tietoja – Additional information	

Sisällysluettelo

1	JOHDANTO	4
2	KYKYKILPAILUT ILMIÖNÄ	7
2.1	NUORTEN INTO KILPAILUJA KOHTAAN	9
2.2	IDOLIT JA JULKISUUS	11
2.3	ILMIÖ MUSIIKKILUOKASSA JA LAULUTUNNEILLA	14
2.4	RIISTOA VAI EI?	16
2.5	KILPAILUJEN SUOSION SYYT	17
3	TUTKIMUSASETTELMA	21
3.1	TUTKIMUSKYSYMYKSET	21
3.2	AINEISTO JA TUTKIMUSMENETELMÄT	21
3.3	HAASTATELTAVAT	23
3.4	AINEISTON ANALYYSI	24
3.5	TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS	26
3.6	TUTKIJAN ROOLI	27
4	TUTKIMUSTULOKSET	29
4.1	KILPAILUJEN NÄKYMINEN OMASSA OPETUKSESSA	29
4.2	OPETTAJAN MERKITYS	31
4.3	KILPAILUJEN VAIKUTUS KÄSITYKSEEN MUUSIKON AMMATISTA	36
4.4	ILMIÖN SUOSIO MUSIIKKIKASVATAJAN NÄKÖKULMASTA	38
4.5	MUSIIKKIKYKYKILPAILUT, KYLLÄ VAI EI?	39
5	PÄÄTÄNTÖ	43
6	LÄHTEET	48

1 JOHDANTO

Television musiikkikykykilpailujen suosio on viime vuosina kasvanut räjähdysmäisesti. Vielä kymmenen vuotta sitten tällaisia ohjelmia ei juurikaan ollut ja artistiudesta haaveilevat joutuivat luovimaan teitään aivan erilaisia polkuja pitkin. Nuorten into osallistua erilaisiin kilpailuihin on kasvanut räjähdysmäisesti tositelevisiion myötä ja myös katsojalle on annettu enemmän valtaa päättää kilpailujen etenemisestä ja lopputuloksesta.

Television musiikkikykykilpailujen suosio näkyy myös tämän päivän laulun- ja musiikinopetuksessa. Kilpailuihin haluavat hakeutuvat laulutunneille, mikä näkyy musiikkikoulujen ja laulunopettajien työssä. Myös koulun musiikintunneilla halutaan soittaa televisiossa nähtyjä ja kuultuja kappaleita. Laulunopettajien lisäksi myös musiikinopettajalta saatetaan pyytää apua ja valmennusta kilpailuun valmistautumiseen. Television musiikkikykykilpailut vaikuttavat myös nuorten musiikkimakuun, sekä käsitykseen muusikkoudesta ja artistin työstä. Monelle nuorelle musiikkikykykilpailut saattavat olla ainoa tiedossa oleva väylä muusikon työhön, vaikka se on vain yksi monista vaihtoehdoista. Olisikin hyvä, jos laulun- sekä musiikinopettajalla olisi mahdollisuus antaa oppilailleen todenmukainen kuva kilpailuista, puhua muusikon työstä monipuolisesti ja kannustaa oppilaitaan monipuoliseen harjoitteluun, itsensä kehittämiseen ja oman muusikkouden löytämiseen. Opettajalla on usein suuri merkitys nuoren elämässä ja joskus opettaja saattaa olla ainut, jolla on realistinen kuva oppilaan taidoista ja henkisistä valmiuksista, sillä esimerkiksi oppilaan vanhemmat eivät välttämättä aina kykene puolueettomasti arvioimaan lapsensa musiikillista ja henkistä kypsyä.

Kiinnostuin tekemään pro gradu –tutkielmani kyseistä aiheesta ollessani itse kilpailijana television musiikkikykykilpailussa. Osallistuin The Voice of Finlandin ensimmäiselle tuotantokaudelle vuodenvaihteessa 2011–2012 ja tapasin kilpailussa myös muita musiikin ammattilaisia, kuten musiikinopettajia, laulunopettajia ja musiikin varhaiskasvattajia. Tulevana musiikin- ja laulunopettajana koen, että kilpailun tuomasta kokemuksesta on hyötyä opettajan työssä, etenkin silloin, jos omat oppilaani harkitsevat kilpailuun osallistumista. Tahdoinkin haastatella pro gradu –tutkielmassani muita, minua kokeneempia laulun- ja

musiikinopettajia saadakseni tietää, miten musiikkikykykilpailut ilmiönä näkyvät heidän työssään ja opetuksessaan.

Haasteena pro gradu –tutkielmassani oli lähdemateriaalin vähäisyys. Tutkimuksia aiheistani koskien on tehty vain vähän ja suoranaisesti samasta aiheesta en ole löytänyt ainuttakaan kotimaista tai ulkomaista tutkimusta. Haahtelan (2007) maisterintutkielma Tampereen yliopistosta sivuaa aiheistani käsittelemällä Idols-kilpailijoiden kokemuksia julkisuudesta. Julkisuudella on merkittävä rooli tutkimuksessani, sillä monet kilpailuihin hakeutuvat havittelevat usein myös tunnettavuutta ja julkisuudelta on kilpailuihin osallistuttaessa lähes mahdotonta välttyä. Kuitenkin tämän vuoden aikana television musiikkikykykilpailut ovat herättäneet kiihkeää keskustelua valtakunnallisessa mediassa. Muun muassa lasten kilpailuttaminen on puhuttanut suomalaisia musiikinopettajia, laulunopettajia ja muusikkoja. Tästä syystä koin aiheen tutkimisen olevan tärkeää kyseisen ilmiön tutkimuskentällä.

Musiikkikykykilpailut ovat ilmiönä levinneet laajalle ja luoneet sekä nuorille että vanhoille muusikkoudesta haaveileville aivan uudenlaisen tavan päästä estradeille ja toteuttaa haaveet tähteydestä. Kuitenkaan tie huipulle ei aina ole ruusuinen, vaikka media sellaisen kuvan usein antaa. Etenkin nuorilla kyse on usein julkisuuteen pääsemisestä ja haaveet laulajan urasta tuntuvat olevan helposti saavutettavissa television antaman kuvitelman myötä. Kyse on kuitenkin paljon muustakin kuin hyvän lauluäänien omaamisesta. Mukana on tullava myös mediaa kiinnostava persoona, mielenkiintoinen taustatarina sekä usein myös suurta yleisöä miellyttävä ulkonäkö.

Musiikkikykykilpailujen tavoite on löytää tähti, joka vastaa sen hetkisten markkinoiden kysyntään. On mahdotonta kulloinkin ennustaa varmasti, mitkä ovat ne tekijät, jotka edesauttavat kilpailussa menestymistä, sillä usein kilpailun tekijöillä on jo ennalta hahmoteltu idea siitä, millaista henkilöä he hakevat ja joka tuottaisi yhtiölle mahdollisimman paljon rahallista hyötyä. Television musiikkikykykilpailuista hyötyvät monet tahot, mutta ennenkaikkea tuotantoyhtiö sekä levy-yhtiö. Kyse on myös pitkälti katsojan viihdyttämisestä, joka perustuu usein dramatiikkaan ja katsojan tunteisiin vetoamiseen. Monet muistavatkin etenkin vielä muutama vuosi sitten valinneen ilmiön, jossa laulajakokelaita nöyryytettiin kovinkin sanakääntein tuomariston ja televisiokameroiden edessä. Onneksi tämän tyyppinen katsojan viihdyttäminen on poistumassa muodista. Musiikkikasvattajan tulisikin käyttää aikaa

myös henkiseen valmennukseen kertomalla, mitä kilpailuissa on odotettavissa, jos oppilas niihin haluaa.

Myös media on merkittävä osa musiikkikykykilpailuja. Vaikka kilpailu käydäänkin televisiossa, on myös lehdillä, internetillä sekä radiolla valtava osa tätä pyöritystä. On mahdotonta olla huomioimatta median osuutta kilpailuja seurattaessa, sillä ne nostavat mieleisiään henkilöhahmoja julkisuuteen, tekevät niistä usein haluamanlaisiaan ja vaikuttavat huomaamattamme omiin mielikuviimme kilpailijoista. Etenkin internetin keskustelufoorumeilla sekä kilpailujen kotisivuilla on iso merkitys musiikkikykykilpailuissa, sillä niiden kautta kilpailujen tekijät tavoittavat ison osan myös niitä seuraajia, jotka eivät televisiota omista.

2 KYKYKILPAILUT ILMIÖNÄ

Tositellevision viihteelliset, laulajille suunnatut musiikkikykykilpailut alkoivat pyöriä Suomen televisiossa ensimmäisen kerran vuonna 2002. Näistä ensimmäinen oli kykyjenetsintäohjelma Popstars. Formaatti on alunperin australialainen ja sen tavoitteena on muodostaa yksittäisistä laulajista karsintojen kautta lauluyhtye, joka pääsee levyttämään ohjelman lopussa (FremantleMedia 2013). Formaatti ei ollut Suomessa kovinkaan menestyksekkäs ja se lopetettiin jo kahden tuotantokauden jälkeen. Kahdesta ensimmäisen tuotantokauden Popstarsiin osallistuneesta naisesta muodostui ohjelman jälkeen kuitenkin duo, joka on tänäkin päivänä yksi Suomen suosituimmista yhtyeistä. Paula Vesalan ja Mira Luodin muodostama PMMP – Paulan ja Miran Molemmat Puolet löi läpi hitillään “Rusketusraivat”, joka oli vuoden 2003 myydyin single ja yhtye on edelleen yksi kysytyimmistä festivaaliyhtyeistä. Myös yksi Suomen suosituimmista naissooloartisteista, Jenni Vartiainen, toi itsensä tunnetuksi kyseisen ohjelman kautta laulamalla Gimmel-nimisessä yhtyeessä, myöhemmin sooloartistina.

Idols on kaikista Suomessa esitetyistä lauluformaateista pitkäikäisin ja myös menestyksekkäin. Idols on suomalaisversio iso-britannialaisessa FremantleMedian tuottamasta Pop Idol -ohjelmasta, jossa haetaan laulajakyyä. Idols on löytänyt tiensä suomalaisten olohuoneisiin jo vuosikymmenen ajan ja saavuttanut vankumattoman aseman suosituimpien teleisiosarjojen kategoriassa. Syksyllä 2013 Suomen televisiossa aloittaa Idolsin seitsemäs tuotantokausi. (FremantleMedia 2013.)

Idolsin ensimmäisessä vaiheessa laulajat esiintyvät ensin tuotantotiimille, jotka päättävät pääseekö laulaja esiintymään varsinaiselle tuomaristolle. Poikkeuksetta tuomariston eteen pääsevät huonoimmat, viihdyttävimmät sekä lahjakkaimmat laulajat. Toinen vaihe on intensiivinen teatteriviikonloppu, jossa ratkaistaan paikat live-lähetyksiin. Live-lähetykset huipentuvat finaaliin jossa kaksi tai kolme laulajaa taistelee voittajan tittelistä. Formaatin kehittäjä on englantilainen Simon Cowell, joka muistetaan hyvin niin Amerikan kuin Iso-Britanniankin Idolsin tuomaristosta sekä terävistä kommentteistaan laulajille (FremantleMedia 2013). Suomen Idolsista ovat nousseet pinnalle muun muassa laulajat Antti Tuisku, Hanna Pakarinen, Anna Abreu, Anna Puu sekä tuoreimpana voittajana Diandra Flores.

X-Factor –ohjelmaformaatti on menestynyt erittäin hyvin kansainvälisesti, mutta huonojen tuomarivalintojen takia kyseinen ohjelma epäonnistui Suomessa täysin. X-Factor on

kansainvälinen lauluformaatti, jossa kaikenikäiset laulajat sekä lauluryhmät kisaavat siitä, kenessä on eniten tähtiainesta (MTV3 2013). Tässä ohjelmassa tunnetut musiikkialan ihmiset kokoavat laulajista omat ryhmänsä, joita he alkavat luotsata kilpailussa eteenpäin tarkoituksenaan tuottaa omasta valmennettavastaan koko kilpailun voittaja.

The Voice Of Finland on Suomessa esitetyistä musiikkikykykilpailuista nuorimpia. Kilpailu on suomalainen versio John De Molin kehittämästä The Voice of Hollandista. Ohjelman on Suomessa tuottanut Solar Television Oy. Jo ensimmäisessä televisiossa näkyvässä vaiheessa tuotannon ohjelmaan valitsemat laulajat pääsevät esittämään kappaleensa live-bändin kanssa, mikä poikkeaa muista edellä mainituista kilpailuista. Ohjelmassa on neljä tähtivalmentajaa, joista jokainen valitsee jatkoon 12 suosikkiaan. Valmentajat ovat selin laulajaan, joten vain ääni ratkaisee. Toisessa vaiheessa, eli kaksintaistelussa joukkueen jäsenet laulavat toisiaan vastaan jolloin puolet kahdestatoista laulajasta putoaa pois. Kaksintaistelujen jälkeen siirrytään suoraan live-lähetysiin, jolloin katsojat pääsevät äänestämään suosikkejaan kilpailussa. (Solar Television 2013.)

KIDSing ja The Voice Kids ovat uuden ajan lasten musiikkikykykilpailuja. KIDSing alkoi pyöriä Suomen televisiossa keväällä 2013 ja päätuomarina toimii pop-tähti ja entinen Idols-voittaja Antti Tuisku. KIDSing on kilpailu, jossa lasten tukijoukot kulkevat mukana läpi kilpailun. Kilpailu on tarkoitettu 8–13-vuotiaille lapsille. Alkukarsintojen jälkeen jatkuvat semifinaalit viidessä osassa, joissa jokaisessa kuusi laulajaa kilpailee finaaliapaikasta ja jatkoon jokaisesta semifinaaliosioista pääsee vain yksi laulaja. Voittaja solmii levytys sopimuksen Antti Tuiskun oman levymerkin, Hyökyaalto Recordsin kanssa, joka on Warner Music Finland –jättiyhtiön alainen levymerkki. (FremantleMedia 2013.)

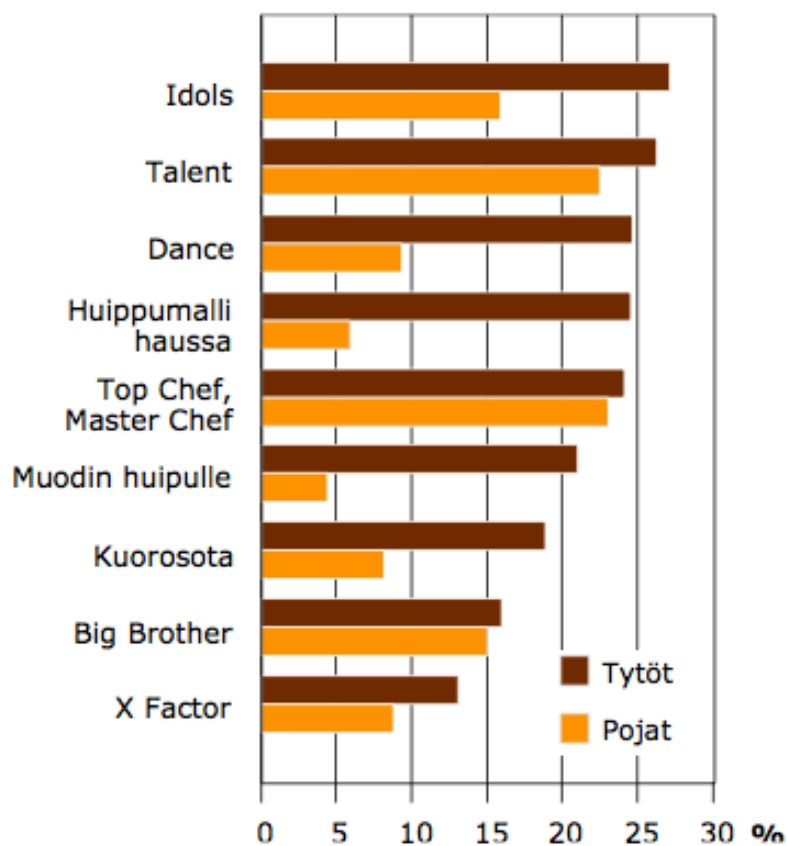
The Voice Kids alkaa näkyä Suomen televisiossa syksyllä 2013. Ohjelma perustuu The Voice of Finlandin lailla hollantilaiseen formaattiin ja kilpailuun sisältyvät samat vaiheet kuin vanhemmille kilpailijoille suunnatussa The Voice of Finlandissa. Kilpailun ensimmäinen vaihe on ääni ratkaisee –osio, seuraavaksi kaksintaistelu ja lopuksi finaalit. Kilpailu on tarkoitettu 8–14-vuotiaille lapsille ja tähtivalmentajina toimivat rap-tähti Elastinen, PMMP-yhtyeen Mira Luoti sekä vuoden 2013 euroviisuedustaja Krista Siegfrids, joka myös itse osallistui The Voice of Finlandiin sen ensimmäisellä kaudella 2012. (Nelonen 2013.)

2.1 Nuorten into kilpailuja kohtaan

Nykynuorten into tuoda itseään esille on täysin eri luokkaa kuin 1950–1980-luvuilla koulunsa käyneillä. Moni vanhempi muistelee edelleen kauhulla pakollisia luokan edessä esiintymisiä ja etenkin laulukokeita, joissa palaute opettajalta saattoi olla hyvinkin raakaa. Nykypäivänä laulukokeita järjestetään edelleen useissa kouluissa, vaikka niiden suosio musiikinopetuksessa onkin jonkin verran vähentynyt. Kuitenkin moni vanhempi muistelee myös ilolla 1950-luvulla alkaneita henkisiä kilpailuja, joissa lajeina olivat muun muassa runonlausunta, musiikki ja lauluesitykset (Ks. esim. SAKU ry 2013). Myös yksi haastateltavani musiikinopettaja oli osallistunut nuoruudessaan henkisiin kilpailuihin ja vertasi niitä nykypäivän musiikkikykykilpailuihin.

Nuorten suhtautumista tositelevisioon ja kykykilpailuihin osallistumiseen mittasi Helsingin kaupungin tietokeskus ja Vesa Keskinen vuonna 2011 tutkimuksessaan Nuoret Helsingissä 2011. Tutkimus paljasti, kuinka nuorten innokkuus lähteä mittaamaan kykyjään julkisesti on kasvanut verrattuna aiempaan. Helsingin kaupungin tietokeskuksen ja Vesa Keskinen teettämän tutkimuksen mukaan noin joka viides nuori voisi vakavasti harkita osallistuvansa johonkin kyselyssä mainituista ohjelmista. Tutkimuksessa suosituimpia ohjelmia joihin nuoret voisivat kuvitella osallistuvansa olivat muun muassa musiikkikykykilpailu Idols, kykyjenetsintäohjelma Talent sekä tanssikilpailu Dance. Tytöt osallistuisivat kilpailuihin poikia innokkaammin. Musiikkikykykilpailu Idols pärjäsikin kyselyssä parhaiten. (Ks. KUVIO 1.)

Kuvio 1. Osallistuisi* johonkin tosi-tv:n tai kykyjenetsintäohjelmaa

**On jo osallistunut tai osallistuisi varmasti + saattaisi osallistua*

KUVIO 1. Osallistuminen ohjelmiin (Keskinen 2011).

Kysely paljasti myös muita kiinnostavia seikkoja. Kaiken kaikkiaan joka kuudes nuori vastaaja (17 %) tavoitteli kuuluisuutta ja noin joka kymmenes (9 %) jotain erityislahjakkuutta vaativan kisan voittoa. Osuus oli sama kuin se, joka vastasi varmuudella lähtevänsä ohjelmiin. Mitä nuorempi vastaaja oli kyseessä, sitä yleisempää voitosta haaveilu oli. 11–13-vuotiaista voitosta haaveili 14%, kun taas lukioikäisistä nuorista enää vain 2%. (Keskinen 2011.)

Myös opettajien vaikutusta nuorten osallistumisrohkeuteen oli tutkittu. Tutkimuksessa saatu vastausmateriaali sai tukea tutkijoiden hypoteesille, että opettajilta saatu henkilökohtainen palaute vaikuttaa positiivisesti nuorten innokkuuteen osallistua jotain kykyä tai lahjakkuutta vaativaan kilpailuun. (Keskinen 2011.)

Toinen kyseisen tutkimuksen hypoteeseista oli, että nuoret jotka eivät saa riittävästi palautetta koulussa, hakeutuvat muualle julkisesti tuomaroitaviksi. Tämäkin oletus sai tukea vastauksista. Ohjelmiin, joissa ei vaadita minkäänlaista erityistaitoa tai lahjakkuutta, kuten tositelevisio-ohjelma Big Brother, lähtisi muita useammin ne nuoret, jotka kokivat saavansa liian vähän palautetta ja kannustusta opettajilta. (Keskinen 2011.)

Kyselyssä oli tutkittu myös nuorten harrastuksia ja niiden suhdetta halukkuuteen osallistua harrastusta tukevaan kykykilpailuun, kuten Idolsiin. Kevyttä musiikkia ja laulamista harrastavista tytöistä 42 % osallistuisi Idolsiin ja sama prosenttimäärä myös pojista. (Ks. KUVIO 2.) (Keskinen 2011.)

	Saattaisi osallistua, %		
	<i>Idolsiin</i>	<i>Kuoro- sotaan</i>	<i>Danceen</i>
Harrastaa kevyen musiikin laulamista (n=303)	42	24	
Tytöt	42	24	
Pojat	42	23	
Harrastaa klassisen musiikin laulamista (n=41)	40	29	
Tytöt	44	32	
Pojat	33	25	
Harrastaa tanssimista (n=91)			51
Tytöt			57
Pojat			20

KUVIO 2. Harrastusten suhde kilpailuun (Keskinen 2011).

2.2 Idolit ja julkisuus

Atte Oksanen ja Sari Näre kirjottavat teoksessa *Kasvattajan brändikirja* (2006) nuoruutta kuvattavan brändiksi. Television tarjoamat erilaiset kykykilpailut opettavat nuoria brändäämään itsensä eli tuotteistamaan oman minänsä. Tositelevisio on pienoismalli brändien täyteisestä maailmasta, jossa ennen kaikkea merkityksellistä on hieno yksilösuoritus kohti valitukseksi tulemistä ja voittoa. Yksilöt laitetaan kamppailemaan toinen toisiaan vastaan ja television tehtävänä on brändätä ihmistä, tehdä taviksesta tähti, jonka matkalla maineeseen nähdään pettymyksiä ja draamaa, voittoja tappioita. Tällaisissa kilpailuissa keskeisessä osassa on myös moraali. Oksanen ja Näre kuvaavat pudotuspelikilpailujen paljastavan ne, joille

voitontavoittelu menee reiluuden ja yhteishengen edelle. Pahimmillaan tositelevisioiden kilpailut edustavat yltyöegoistista moraalista, jossa jokainen kantaa omat riskinsä ja tavoittelee ainoastaan omaa etuaan. (Oksanen & Näre 2006, 160-161.)

Julkisuus kiehtoo monia ja musiikkikykykilpailut tarjoavat nopean tien päästä huipulle. Shyam K. Bhat on amerikkalainen psykiatri ja kirjoittaa artikkelissaan *American Idols* (2007) osuvan kuvauksen nuoren tytön vääristyneestä ajatusmallista tulla tähdeksi. Kirjoittaja myöntää itsekkin seuraavansa *American Idol* -ohjelmaa, ei niinkään musiikin takia, vaan ennen kaikkea draaman ja viihteen vuoksi. Esimerkin hän antaa koelauluihin saapuvasta työstä, jollaisia näemme ohjelmassa useita. Tyttö on kaunis ja näyttävä, mutta aloittaessaan koelaulukappaleensa on sanomattakin selvää, ettei hän osaa laulaa. Tuomarit kysyvät häneltä, kuinka hän uskoi koelaulunsa menneen ja tyttö vastaa: "hienosti!". Tuomarit vastaavat, ettei hän laulanut yhtään nuottia oikein ja ettei hänestä ole laulajaksi. Myöhemmin tyttö pyyhkii kyyneliä ja sanoo, ettei hän välitä tuomareiden kommentteista, hänhän on joka tapauksessa tähti. Tytön äiti lohduttaa lastaan ja sanoo vihaisesti televisiokameroille, kuinka tuomarit eivät ymmärrä mistä puhuvat, hänen tyttärensähän on täydellinen. (Bhat 2007, 481.)

Ei ole ihmeäkään, että tyttö on luullut olevansa matkalla tähtiin ja kuuluisuuteen. Hän on kuullut lukemattomia kertoja vanhemmiltaan, kuinka kaikki on mahdollista jos vain niin haluaa (Bhat 2007, 481). Vanhemmat ovat aina lastensa tukena, mutta rakkautta on myös kertoa, jos lasta ei vain ole tarkoitettu laulajaksi ja ehkä olisi syytä etsiä myös muita keinoja toteuttaa itseään. Suomessakin voimme nähdä televisiosta monia amerikkalaisia keskusteluohjelmia, sekä lukea niin kutsuttuja self-help -oppaita, joissa kerrotaan, että mikä tahansa on mahdollista jos vain uskoo unelmiinsa.

Kun epäonnistunut koelaulu on takana, sen sijaan, että tyttö uudelleenarvioisi omat kykynsä ja tavoitteensa, hän päättääkin yhä lujemmin löytää tiensä julkisuuteen. Osa hänestä kuitenkin tajuaa, että jotain on täytynyt mennä pieleen, mutta unelma tähteydestä on juurtunut liian syvälle. Ristiriita todellisuuden ja hänen uskomuksensa välillä tuntuu lähes harhaiselta, mutta kuka voi syyttää häntä? Hänen äitinsä, media sekä yhteiskunta ovat saaneet hänet uskomaan elämän olevan tyhjää ja merkityksetöntä ilman elämää kameroiden edessä. Hänelle ja monelle hänen kaltaiselleen julkisesta ihannoinnista on tullut ainoa onnellisuuden lähde ja itseisarvo. (Bhat 2007, 481.)

Kaikkia julkisuus ei kuitenkaan kiehdo ja joissain tapauksissa julkisuuden määrä on yllättänyt ikävällä tavalla musiikkikykykilpailuun osallistujat. Ilona Haahtela tutki vuonna 2007 pro gradu –tutkielmassaan suomalaisten Idols-finalistien kokemuksia julkisuudesta ja moni haastatelluista oli kokenut keltaisen lehdistön tavan riepotella kilpailijoita ikävänä. Lausuntoja lehdissä oli vääristely ja oman yksityiselämän varjelu oli kilpailun myötä huomattavasti haastavampaa. Haastattelussa olleet finalistit kokivat julkisuuden kilpailun myötä tulevana välttämättömänä työvälineenä itseisarvon sijaan. (Haahtela 2007.)

Median idolit ja vertailukohteet antavat malleja, joiden peilaaminen ohjaa samalla arvioimaan minän ja maailman suhdetta (Salokoski 2007, 58-59). Ongelma julkisuuden ja idolien ihannoinnissa on usein saavuttamattomuus. Nuoret matkivat mediassa näkemiään hahmoja, jotka eivät ole enää realistisia, vaan yli-ihmisiä jollaisiksi halutaan pyrkiä. Televisiosta nähdään vain yksi puoli, joka näyttää kaikessa upeudessaan täydelliseltä, jolloin oma elämä alkaa tuntua tylsältä ja merkityksettömältä (Bhat 2007, 481). Jos nuori vertaa itseään vahvasti median muokkaamiin idoleihin, voi vaarana olla täysin epärealistisen kuvan luominen itsestä. Idolit luovat tyylejä niin ulkonäön, kuin arvomaailman suhteen, joita omaksutaan osaksi omaa identiteettiä (Ala-Hakkola & Alanko 2009, 22-23). Tähän kiinnitin huomiota myös uudessa KIDSing-ohjelmassa, jossa tuomarit vertasivat lapsia suuriin maailmantähtiin. Useat tapaamani opettajat ovat olleet huolissaan, kuinka lapset käsittelevät julkisuutta, pettymyksiä ja kilpailua toisia vastaan. Ohjelma markkinoi itseään hyvän mielen ohjelmana, jossa mukana ovat koko ajan myös lapsen tukijoukot. Kuitenkin kyseessä on kova kilpailu, jossa on häviäjät ja vain yksi voittaja, jonka menestyksestä tuotanto- ja levy-yhtiö hyötyvät.

Television musiikkikykykilpailujen myötä on myös noussut ilmiö, joka on ihmetyttänyt monia musiikkikasvattajia ja ammattimuusikkoja jo vuosien ajan. Katsojien idoli on usein naapurintyttö tai -poika, jolla ei ole juurikaan aikaisempaa kokemusta musiikista tai laulamisesta. On jännittävää katsoa, kuinka tavallisesta ihmisestä leivotaan hetkessä etusivun tähti ja vielä jännittävämpää on, jos henkilön taustalta löytyy jokin mielenkiintoinen tarina. Ihmiset voivat näin samaistua kilpailijaan ja kokea, että tähteys on kenen tahansa ulottuvissa. (Whiteley 2005, 171.) Ammattimuusikkous tai opettajan pätevyys ei yksinkertaisesti ole ollut kiinnostavaa ennen The Voice of Finland –kilpailua, jossa iso osa kilpailijoista on musiikin ammattilaisia. Toisaalta onkin positiivista huomata, että 2010-luvun taitteessa on alkanut korostua myös ammattimaisuuden korostaminen ja artisti voi myöntää harjoitelleensa koko ikänsä tullakseen hyväksi laulajaksi.

Muutoksesta kertoo myös se, kuinka nykypäivänä ihmiset ovat halukkaita paljastamaan henkilökohtaisiakin asioita tositelevisio-ohjelmissa (Nieminen & Pantti 2004, 17). Olipa kyse musiikkikykykilpailusta tai mistä muusta tahansa kilpailusta, on tarinoilla iso merkitys ihmisen kiinnostavuudessa katsojan silmissä. Suurta yleisöä miellyttävät dramaattiset tarinat kilpailijan menneisyydestä, sillä ne tekevät henkilön seuraamisesta kiinnostavampaa.

Nykypäivän suosituimpia ohjelmia nuorten keskuudessa ovat kiistämättä tositelevisio-ohjelmat. Nuoret ihannoivat todelliseksi elämäksi luulemiaan ohjelmia todeksi, jotka kuitenkin ovat aina käsikirjoitettuja. (Ala-Hakkola & Alanko 2009, 21-22.) Se, mikä katsojasta näyttää spontaanilta ja hetkessä keksityltä, onkin osa tarkkaan suunniteltua kaavaa. Monet asiat harjoitellaan etukäteen ennen kuvaamista, ja usein kilpailijan sanomisia on leikattu niin, että ne kuulostavat mielenkiintoisemmilta tai jopa provosoivilta. Tärkeä henkilö tuotantotiimissä on taitava leikkaaja, joka osaa huomaamattomasti irrottaa lausunnon asiayhteydestä ja liittää sen täysin erilaiseen kontekstiin. Tällaisella leikkaa-liimaa -periaattella ihmiselle luodaan juuri tietynlainen rooli, joka muokkaa merkittävästi katsojan mielikuvaa kilpailijasta. Tällöin katsojan, ja etenkin nuoren on todella vaikeaa hahmottaa, mikä on totta ja mikä ei. (Ala-Hakkola & Alanko 2009, 21-22.)

2.3 Ilmiö musiikkiluokassa ja laulutunneilla

Jo pienestä saakka lapset katsovat television musiikkikykykilpailuja, kuten Idolsia ja The Voice of Finlandia, sillä niitä markkinoidaan koko perheen viihdeohjelminä. Onkin siis täysin luonnollista, että lapset ottavat mallia televisiosta näkemistään idoleista. Tapa esiintyä ja laulaa tietyllä tavalla opitaan jo varhain ja usein lapset oppivat juuri matkimalla kuulemaansa ja näkemäänsä. Useat laulunopettajat ovatkin valitelleet, kuinka joskus on vaikeaa kitkeä epäterveellistä ja väärää laulutapaa, jonka lapsi tai nuori on oppinut matkimalla idoliaan, saamatta kunnollista opetusta laulamiseen.

Useat mediat ovat uutisoineet, kuinka laulutuntien suosio on kasvanut musiikkikykykilpailujen myötä. Musiikkikoulut ja laulunopettajat kertovat, että etenkin silloin, kun jokin musiikkikykykilpailu on kulloinkin menossa, laulutuntien suosio kasvaa, ja monen päämääränä on juuri johonkin kilpailuun valmistautuminen. MTV3:n uutisessa (2012) musiikintutkimuksen professori Tarja Rautiainen-Keskustalo kertoo ilmiöllä olevan sekä hyvät että huonot puolensa. Moni saattaa löytää uuden musiikkiharrastuksen television

musiikkikykykilpailun myötä, mutta hyväksi laulajaksi kehittyminen vaatii vuosien työn ja ei ehkä olekaan niin helppoa, kuin mitä televisiota katsomalla voisi kuvitella. Myöskin, jos toiveissa on nopeasti pop-tähdeksi pääseminen, ei se ole kovinkaan pitkäkestoista. (Rautiainen-Keskustalo 2012.)

Musiikkikykykilpailujen suosio näkyy myös lasten ja nuorten musiikkimaussa. Oppilaat haluavat musiikintunneilla soittaa ja laulaa niitä kappaleita, jotka kulloinkin ovat pinnalla ja joita he ovat nähneet esitettävän televisiossa. Tämäkin syy-seuraussuhde on täysin luonnollinen, sillä koululaiset seuraavat kilpailuja ahkerasti ja ovat hyvin tietoisia kulloinkin pinnalla olevasta musiikista. Kuitenkin, jos opettaja valitsee aina oppilaiden mieltymysten mukaisia kappaleita musiikintunnille, eivät yleistieto ja monipuolinen musiikin tunteminen kehity. Toinen ongelma on, että yksipuolisten ja pienellä ambituksella pyörivien, opettajalle sopivassa sävellajissa olevien pop- ja rock-kappaleiden laulamisen sanotaan johtaneen lasten lauluäänten madaltumiseen. Ambituksella tarkoitetaan sävelaluetta, joka nykyajan pop-kappaleissa on usein melko suppea. Useat musiikinopettajat ovat myös toivoneet lisää musiikkikoulutusta esimerkiksi luokanopettajille sekä varhaiskasvattajille, jotta opetus olisi riittävän monipuolista ja ammattimaista, eikä opettaja pelkäisi valita kappaleita myös perinteisemmän musiikin puolelta, jotta kappaleet harjoittaisivat ääni-instrumenttia monipuolisemmin. (Suomalainen 2013.)

Useissa kouluissa on myös alettu järjestämään omia Idols- ja Talent-kilpailuja, joissa oppilaat pääsevät kilpailemaan toisiaan vastaan ohjelmien mallin mukaisesti. Into omien taitojen esille tuomiseen on siis hurjassa nousussa, eikä enää pelätä osallistua kilpailuihin. Tässä on omat hyvät sekä huonot puolensa; on hienoa että oppilaat rohkaistuvat esiintymään ja esittelemään omia taitoalueitaan, mutta onko kilpailujen tuominen musiikkiluokkaan ja koulumaailmaan tarpeellista. Kuitenkaan kaikki eivät ole yhtä kilpailunhaluisia ja musiikin opiskelun tulee perustua ennen kaikkea yhdessä musisoinnin iloon, ei hienojen yksilösuoritusten korostamiseen. Uskoakseni KIDSing- ja The Voice Kids -tyyppisten lasten musiikkikykykilpailujen myötä kilpailu kouluissa ei tule ainakaan vähenemään tulevaisuudessa.

Musiikkimieltymyksiin vaikuttavien tekijöiden lisäksi idolit vaikuttavat usein myös konkreettisesti nuoren tyyliin ja ulkonäköön sekä arvomaailmaan. Joskus vaarana voi olla liiankin suuri idolin ”palvonta”, ja itsensä peilaaminen kyseiseen henkilöön. Jos toivemina ei

vastaakaan todellista minäkuva, myönteisen minäkuvan rakentaminen voi olla liian haastavaa. (Mustonen 2001.) Negatiivisina ilmiöinä idolit ja media ovat tuoneet nuorten maailmaan muun muassa laihuuden, seksin ja väkivallan ihannoinnin, mutta suurimmaksi ongelmaksi Mustonen kuvaa teoksessaan *Mediapsykologia* (2001) median luomia asenteellisia vaikutuksia. Nuoret elävät yhä enemmän elämysmaailmassa, jossa vallalla ovat suuret tunteet ja yksilösuoritukset. (Mustonen 2001.)

2.4 Riistoa vai ei?

Keväällä 2013 mielipiteitä jakoi MTV3:n uusi lasten oma musiikkikykykilpailu KIDSing. Syksyllä alkamassa on myös toinen lapsille suunnattu laulukilpailu, The Voice Kids, jota pyörittää televisiokanava Nelonen. Molemmat kilpailut saivat kritiikkivyöryn niskaansa, kun kilpailijoille allekirjoitettavaksi annettavat sopimuspykälät julkaistiin. Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Suomen Muusikkojen Liitto sekä useat suomalaiset eturivin artistit kritisoivat lapsille tarjottavia sopimuksia. (Nordenstreng 2013.) Myös useat laulun- ja musiikinopettajat ovat paheksuneet ohjelmaa vedoten rahan tekemiseen lapsilla sekä kilpailuttamisen huonoihin puoliin.

PMMP:n laulaja Paula Vesala, joka itsekin ponnisti Popstars-laulukilpailusta yli vuosikymmen sitten, arvosteli rajusti lasten laulukilpailuja. Vesala vetosi muun muassa lastensuojelulakiin ja puhui lapsityövoiman hyväksikäytöstä. Perusteluja väitteille löytyy, sillä The Voice Kids –ohjelman sopimuksessa pykälässä 12 osallistuja luovuttaa kaikki oikeutensa levy-yhtiölle. Pykälä 12:

“Osallistuja luovuttaa tuottajalle omistusoikeudella ilman korvausta kaikki luovutettavissa olevat immateriaalioikeudet, kuten tekijänoikeudet sekä muut mahdolliset oikeudet, jotka liittyvät osallistujan panokseen ohjelmaan osallistumiseen. Panoksella tarkoitetaan osallistujan esiintymistä kokonaisuudessaan tai sen osaa sekä osallistujan nimeä, ääntä ja äänen jälkiäänitystä, elämäkerrallisia tietoja, valokuvia ja haastatteluja. Tämä tarkoittaa, että tuottajalle siirtyy kaikki oikeudet hyödyntää ja käyttää niitä missä tahansa mediassa ja missä tahansa maassa sekä luovuttaa oikeudet kolmannelle osapuolelle missä tahansa muodossa (esim. Televisio, radio, filmi, valokuva, videokasetti, äänite, CD/CD-ROM-levy, DVD-levy, internet, kirja, lehti, oheistuote ja markkinointiaineisto). Tuottajan ajallisesti ja alueellisesti rajoittamaton oikeus kattaa täten mm. Esiytysoikeudet, muunteluoikeuden, kappaleiden valmistamis- ja levittämisoikeuden, oikeuksien edelleen luovutusoikeuden sekä oikeuden sisällyttää panosta sisältävät tv-ohjelmat minkä tahansa televisioiminnan harjoittajan ohjelmistoon.” (Universal Music 2013)

Riistoa tai ei, Universal Musicin tarjoama sopimus on karua luettavaa. Kisan lapsivoittajat veloitetaan neljä albumia kattavaan levytyssopimukseen Universalin kanssa. Yhtiö nappaa myös yksinoikeuden kaikkeen oheistuotemyyntiin ja kaikki musiikkikustannusoikeudet

siirtyvät jättiyhtiölle. Kaiken tämän lisäksi Universal saa kahdenkymmenenviiden prosentin siivun lapsiartistin palkasta, jos tämä tekee keikkaa tai kiinnitetään esimerkiksi musikaaliin. (Nordenstreng 2013.)

Sopimuksessa on kyse alalla yleistyneestä 360-mallista. Käytännössä kyse on siitä, että musiikin monitoimiyhtiöiksi muuntuneet levy-yhtiöt tahtovat osansa artistin muista tuloista levymyynnin romahdettua. Pienemmätkin levy-yhtiöt niputtavat sopimuksiinsa yhä useammin kustannusoikeuksien sekä oheistuotemyynnin lisäksi kaikkamyynti- ja manageripalveluja. Levy-yhtiöt käsittävät asian palvelujen keskittämisenä, muusikkojen etujärjestöt riistona. (Nordenstreng, 2013.) Pahinta on, että allekirjoitettu sopimus voi estää leikin jättämisen kesken, vaikka liika median pyöritys alkaisikin ahdistaa tai kilpailu ei vastaakaan omia odotuksia.

2.5 Kilpailujen suosion syyt

Pohdittaessa, mikä tekee kilpailuista niin huikean suosittuja, syitä voi löytää useita. Jo vuosikymmenien ajan pop- ja rock-kulttuuriin ovat kuuluneet vahvat emootiot ja samaistuminen idoliin. Samaistuminen on osa idolin palvontaa ja fani-kulttuuria, sillä yksilö kokee löytävänsä kosketuspintoja oman elämänsä ja tähden elämän väliltä (Rautiainen-Keskustalo 2006, 174). Tämä ilmiö on tyypillistä etenkin teini-iässä, jolloin nuori peilaa vahvasti itseään muihin (ks. esim. Mustonen 2001).

Useat laulupedagogit ovat jopa huolissaan lapsista, erityisesti tytöistä jotka haluavat aloittaa määrätietoisen popjazzlaulunopiskelun jo alakouluiässä innostuttuaan ehkä hiukan liikaakin television musiikkikykykilpailuista. Harjoittelun motivaattorina ei niinkään ole pitkän tähtäimen lauluharrastus ja halu kehittyä laulajana, vaan enemmänkin päästä tähtikartalle ja julkisen huomion keskelle mahdollisimman nopeasti. (Puurtinen 2011.)

Vuodesta 2003 saakka musiikkikykykilpailu Idols on herättänyt keskustelua suomalaisten keskuudessa ja kasvanut samalla suurimman suosion saavuttaneeksi laulajakykyjen etsintäkilpailuksi (Rautiainen-Keskustalo 2006, 175). Osa suosioista johtunee siitä, kuinka myös televisiokatsojat ovat päässeet osaksi interaktiivista kilpailua. Katsojat voivat äänestää suosikkejaan ja vieläpä täysin rajattomasti, joka on tänä päivänä tyypillistä lähes jokaiselle viihteelliselle kykyjenetsintäkilpailulle. Myös internet on vakiinnuttanut asemansa faniuden

yhtenä ilmaisufoorumina (Nikunen 2008). Kilpailijoiden fanit voivat tuoda ilmi mielipiteensä muista kansakilpailijoista anonyymisti ja kannustaa omaa suosikkiaan rajattomasti. Myös äänestäminen internetissä on monien kilpailujen kohdalla mahdollista ja internet tavoittaa monet sellaiset, jotka eivät televisiota omista. Internetistä lähes kaikkien kilpailujen katsominen on mahdollista erilaisten nettitelevisioiden kautta. Nettifoorumit ovatkin iso nykypäivän musiikkikykykilpailuja, sillä siellä tapahtuu kiivas mielipiteiden vaihto sekä oman suosikin promoaminen, eli tukeminen ja esille tuonti.

Vaikka Idols-brändissä kohderyhmänä ovat periaatteessa kaikki ikä-luokat, erityisesti se on näyttänyt kohdistuvan lapsiin ja etenkin nuoriin tyttöihin. Tätä seikkaa vahvistaa myös markkinointi ohjelman mainostauoilla, jolloin tuotemerkit ja brändit ovat suunnattuja myös lapsille ja nuorille. (Rautiainen-Keskustalo 2006, 175.) Lapsen on myös hyvin vaikeaa ymmärtää, että oman suosikin kannustaminen ja rajaton äänestys-oikeus ovat valtavan hyvää bisnes ohjelman tekijöille ja lopulta vain tuottoisaa liiketoimintaa. Kuitenkin äänestäminen, fanituotteiden ostaminen, levymyynti ja artistin keikoilla käyminen ovat kaikki yhtä hyväksyttävää tähden tukemista ja merkittävä osa fanikultuuria. (Rautiainen-Keskustalo 2006, 184-185.)

Idols-musiikkikykykilpailu toi mukanaan myös uudenlaisen näkökulman koko tähtiteollisuuteen. Enää mitään ei jätetä paljastamatta, vaan koko prosessi ”taviksesta” tähdeksi tuodaan koko kansan tietoisuuteen. Tähti synnytetään määrätietoisesti tuotantoyhtiön siipien suojissa, eikä artisti nouse kuuluisuuteen suuresta tuntemattomuudesta, vaan taipaleesta tähtiin tulee yhtä merkityksellinen kuin itse lopputuotteesta. Laulajaa myydään mielikuvien avulla, joita on pikkuhiljaa rakennettu kilpailun alusta saakka. (Rautiainen-Keskustalo 2006, 174-177.) Jälleen kerran katsoja pääsee samaistumaan henkilöhaamoon, jonka tilanteessa itse voisi jonain päivänä olla.

Yksi suurimmista suosion syistä on varmastikin tapa, jolla laulajanalut tuodaan televisiokatsojan lähelle. Katsoja pääsee seuraamaan tähden taivalta alusta saakka, mutta myös kokemaan televisioruudun välityksellä laulajan inhimilliset piirteet, kuten ilot, surut, toiveet ja pettymykset. (Rautiainen-Keskustalo 2006, 175.) Valitettavasti joskus myös julkisen nöyryytyksen, kun toiveet isoista konserttiareenoista vaihtuivat tuomarien ilkeisiin kommentteihin suihkulaulajan urasta. Kilpailuissa on kyse suurista tunteista, joita korostetaan taitavalla editoinnilla ja valitsemalla taustalle oikeanlainen musiikki tehostamaan surun- tai

ilonkyyneleitä. Myös kilpailun tuomarit saadaan näyttämään mahdollisimman nokkelilta ja viihdyttäviltä leikkaamalla parhaat palat ohjelmaan ja välillä irrottamalla kilpailijoiden lausunnot aidosta kontekstistaan. Suurelta osin television musiikkikykykilpailujen kiinnostavuus lepääkin sen varassa, kuinka paljon kilpailijat ovat valmiita paljastamaan itsestään ja omista tunteistaan televisokatsojille. (Rautiainen-Keskustalo 2006, 177.)

Idols-kilpailun myötä Suomeen rantautui myös julkisen nöyryytyksen viihteellistäminen, joka muodosti ison osan ohjelman kiinnostavuudesta. Tuomarien ilkeät ja pisteliäät kommentit on kerätty foorumeille paremmuusjärjestykseen ja moni muistaa kilpailusta ensimmäisenä heikompien laulajien pilkkaamisen. Malli imitoitiin suoraan American Idol –ohjelmasta, jonka päätuomari Simon Cowell tunnetaan edelleenkin hyvin suorapuheisesta tyylistään arvostella kilpailijoita. (Rautiainen-Keskustalo 2006, 178.) Useat suomalaiset, muun muassa opettajat, lastenpsykiatrit ja kilpailijoiden vanhemmat ovat ottaneet kantaa kysymykseen, onko kilpailijan nolaaminen sallittua. Pohdittu on muun muassa sitä, kuinka tällainen kommentointi vaikuttaa esimerkiksi lapsen psyykkiseen kehitykseen ja omaan musiikilliseen minäkuvaan. (Rautiainen-Keskustalo 2006, 178.) Etenkin teini-iässä nuori etsii itseään ja muiden mielipiteillä voi olla kauaskantoisiakin seuraamuksia (ks. esim. Erikson 1968). Laulaminen ja lauluääni ovat myös monelle hyvin henkilökohtaisia asioita, joten esimerkiksi lauluäänen pilkkaaminen saattaa kohdistua yksilön minuuden syvimpiin kerroksiin, josta pahimmassa tapauksessa jää elinikäinen kammo laulamiseen (Rautiainen-Keskustalo 2006, 178). Traummat, jotka ovat syntyneet silloin, kun omaa lauluääntä on kritisoitu liian kovalla kädellä, ovat vaikeimpia lukkoja avata (Numminen 2012).

Niin kuin jo aiemmin mainittu, musiikkikykykilpailut perustuvat suurille tunteille mutta myös suurille persoonille. Idols-tähtien fanisivuilla oli pyydetty nimeämään idolille tyypillisiä erityispiirteitä ja niitä olivat muun muassa aitous, persoonallisuus, mieleen painuvuus, joukosta erottuminen, ihastuttaminen ja vihastuttaminen sekä tavallisuus. Erityisesti vastaajat korostivat aitoutta, jonka merkinä pidettiin persoonallisuutta sekä kykyä erottua massasta. Idolin on siis oltava kiinnostava ja persoonallinen, mutta samalla tavallinen ihminen, johon on helppo samaistua. Erityisesti tytöt hakevat positiivisia roolimalleja menestyvistä ja taitavista laulajista. (Rautiainen-Keskustalo 2006, 184.)

Myös yksilöiden kiinnostavuus korostui tutkittaessa television musiikkikykykilpailujen suosion syitä. Vastaajat pitivät Idols-musiikkikykykilpailua huomattavasti kiinnostavampana

kuin esimerkiksi Popstars-ohjelmaa, sillä heidän mielestään lauluyhtyeen kasaaminen kilpailun avulla ei tarjonnut lainkaan samanlaista jännitystä kuin yksilöiden välinen kilpailu. (Rautiainen-Keskustalo 2006, 182.) Tästä johtuneen sooloartisteja etsivien musiikkikykykilpailujen kasvava suosio.

3 TUTKIMUSASETELMA

Tutkimukseni tarkoituksena oli selvittää, kuinka television musiikkikykykilpailut näkyvät tämän päivän musiikkikasvatuksessa ja kuinka opettajat voisivat kohdata ilmiön omassa opetuksessaan. Haastattelin kolmea musiikkikasvatuksen alalla toimivaa opettajaa; kahta launopettajaa sekä yhtä musiikinopettajaa. Lisäksi apunani olivat omat kokemukseni musiikkikykykilpailusta sekä musiikin- ja laulunopetuksesta. Toteutin tutkimukseni puolistrukturoidun teemahaastattelun keinoin. Tarkoitukseni on perehtyä syvemmin ilmiöön, joka koskettaa monia laulun- ja musiikinopettajia. Seuraavissa alaluvuissa käsittelen tutkimuskysymyksiä, tutkimusmenetelmää, haastateltavia, tutkimuksen suorittamista, aineiston analyysia, tutkimuksen luotettavuutta sekä omaa tutkijan rooliani.

3.1 Tutkimuskysymykset

Halusin selvittää tutkimuksessani muun muassa seuraavia asioita:

1. Kuinka musiikkikykykilpailut näkyvät tämän päivän musiikinopetuksessa?
2. Kuinka musiikkikykykilpailut näkyvät tämän päivän laulunopetuksessa?
3. Mitä opettajan tulisi ottaa huomioon oppilaan halutessa osallistua kilpailuun?
4. Henkisen valmennuksen merkitys
5. Opettajan vastuu lapsen osallistuessa kilpailuun?
6. Kuinka musiikkikykykilpailut vaikuttavat nuoren käsitykseen muusikkoudesta?

3.2 Aineisto ja tutkimusmenetelmät

Menetelmäksi valitsin puolistrukturoidun teemahaastattelun. Teemahaastattelussa haastateltavalla on riittävästi tilaa kertoa omista kokemuksistaan ennalta valitsemieni teemojen pohjalta, mutta kokonaan uusien teemojen syntyminen on myös mahdollista. Avoin haastattelu olisi mielestäni ollut liian vapaa ja jotain olennaista olisi saattanut jäädä käsittelemättä, kun taas strukturoitu malli olisi ollut liian ennalta määritelty eikä olisi antanut tarpeeksi tilaa haastateltavalle.

Haastattelu on toimiva silloin, kun haastateltava halutaan nähdä subjektina ja haastateltavalle on annettava riittävästi tilaa ja vapauttaa ilmaista itseään sekä omia ajatuksiaan. Haastattelun etu on myös se, että vastauksia on mahdollista tarkentaa ja saatuja tietoja syventää tilanteessa välittömästi niin halutessa. Haastattelussa voi myös samantien korjata väärinymmärrykset ja parannella kysymyksen asettelua. (Hirsjärvi & Hurme 2000.) Mielestäni puolistrukturoitu teemahaastattelu toimi tutkimuksessani erinomaisesti, sillä aineistoa kertyi haastateltavilta runsaasti ja uusiakin teemoja nousi esille haastatteluiden edetessä. Haastattelu eteni jokaisessa tapauksessa omaa polkuaan ja keskustelu tuntui luonnoliselta ja mielenkiintoiselta. Kolmannen haastattelun aikana alkoi ilmetä aineiston kylläntymistä, sillä kaikki haastattelut tukivat toisiaan vahvasti. Päätin jättää neljännen haastattelun tekemättä, sillä merkittävää hyötyä siitä ei olisi tutkimukseni kannalta ollut.

Hahmottelin haastatteluni teemat ennen opettajien tapaamista sen hetkisen tietouteni ja itseäni askarruttavien kysymysten pohjalta. Selkeyden vuoksi laadin myös apukysymyksiä teemoihini liittyen, jotka helpottivat olennaisesti myös haastattelutilannetta. Jokaisen haastattelun teki erilaiseksi se, että teemat etenivät jokaisessa haastattelussa eri järjestyksessä. Haastateltavien vastaukset tukivat toisiaan, mutta jokainen haastateltava painotti eri asioita ja hahmottelemieni teemojen pohjalta syntyi usein uusia ajatuksia aiheeseen liittyen. Kaikkia esille nousseita teemoja ei käsitelty jokaisessa haastattelussa, sillä tilanteet etenivät aina omalla tavallaan. Tutkimuksen edetessä muokkasinkin apukysymyksiä ja teemojen asettelua, jos koin sen asian ymmärtämistä helpottavaksi tai tarpeelliseksi tutkimukseni kannalta. Haastattelut kestivät tunnista kahteen tuntiin, riippuen haastateltavien innosta ja mielenkiinnosta eri teemoja kohtaan.

Toteutin kaksi haastattelua kolmesta tapaamalla opettajat heidän asuinalueillaan. Ensimmäisen kolmesta haastattelusta toteutin videopuheluna Skype-ohjelman avulla, sillä minulla ei ollut mahdollisuutta vieraila hänen kotikaupungissaan pitkältä välimatkalta johtuen. Videohaastattelun äänitin tietokoneelle ohjelmalla, joka nauhoitti sekä videokuvan että äänimateriaalin. Kaksi muuta haastattelua tallensin sanelimelle.

3.3 Haastateltavat

Valitsin alun perin haastateltavikseni kaksi laulunopettajaa sekä kaksi musiikinopettajaa. Kuitenkin kolmannen haastattelun kohdalla huomasin, ettei neljännen haastattelun tekeminen luultavasti tuo juurikaan uutta tietoa tutkimukseeni. Halusin löytää opettajina toimivia henkilöitä, joilla olisi kokemusta musiikkikykykilpailuista ainakin jollain tasolla. Laitoin ilmoituksen internettiin lauluopettajien keskustelufoorumille, jossa kerroin etsiväni haastateltavia pro gradu –tutkielmaani ja aiheena olisi television musiikkikykykilpailujen näkyminen tämän päivän musiikkikasvatuksessa. Halukkaita tuli odotettua enemmän ja valitsin kaksi ensimmäisenä ilmoittautunutta henkilöä, joista molemmat olivat itse osallistuneet johonkin kilpailuun elämänsä aikana mutta ennen kaikkea opettaneet oppilaita, jotka olivat hakeutuneet erilaisiin television musiikkikykykilpailuihin. Musiikinopettaja, jota pyysin saada haastatella, oli minulle entuudestaan tuttu ja tiesin hänellä olevan kokemusta oppilaita, jotka ovat hakeutuneet kilpailuihin kuten esimerkiksi Idols.

Ennen haastateltavien etsintää uskoin, että olisi melko helppoa löytää ammattitaitoisia laulunopettajia, joilla olisi kokemusta kilpailuihin valmentamisesta, juuri ilmiön suosiosta johtuen. Olikin mielenkiintoista saada tietää, kuinka paljon kilpailuihin haluavia nuoria onkaan. Myös haastatteleman musiikinopettaja kertoi ennen varsinaisia haastatteluja tavanneensa vuosien aikana monia kilpailuista innostuneita, joten uskoin haastatteluista tulevan hedelmällisiä tutkimukseni kannalta.

Käsittelen kaikkia kolmea haastateltavaani anonymoineina. Laulunopettajista käytän merkintää laulunopettaja A sekä laulunopettaja B. Musiikinopettajia oli vain yksi, joten käytän hänestä merkintää musiikinopettaja M.

Laulunopettaja A on 27-vuotias nainen, joka on valmistunut ammattikorkeakoulusta sekä tehnyt erikoistumisopintoja Helsingin metropolian pop/jazz –osastolla. Laulunopettaja A on opettanut sekä klassisen-, että rytmimusiikin puolen laulajia ja opettaa nyt kahdessa eri oppilaitoksessa Pohjois-Suomessa. Laulunopettaja A on opettanut muutamaa Idols-kilpailuun osallistunutta laulajaa sekä haastatteluhetkellä hänellä oli valmennettavana oppilas, joka harjoitteli lapsille suunnattuun KIDSing-laulukilpailuun. Laulunopettaja A on itse osallistunut lapsuudessaan televisiossa esitettyyn, erittäin suosittuun Tenavatähti-kilpailuun.

Laulunopettaja B on 30-vuotias mies, joka haastattelussa paljastui myös musiikkikasvatuksen opiskelijaksi. Laulunopettaja B:llä on Etelä-Suomessa oma yritys, jonka puitteissa hän opettaa laulua päätoimisesti sekä pitää myös kursseja laulamiseen liittyen. Laulunopettaja B on valtuutettu Complete Vocal Technique -opettaja ja hänellä oli ehdottomasti eniten kokemusta kilpailuihin haluavista ja valmentautuvista oppilaista. Laulunopettaja B on myös itse osallistunut Idols-laulukilpailuun, joten hänen oli helppo peilata omia kokemuksiaan ja asettua omien oppilaidensa asemaan opettaessaan kilpailuihin haluavia. Laulunopettaja B on opettanut sekä lapsia että nuoria, jotka ovat osallistuneet kilpailuihin kuten Idols, KIDSing ja The Voice Kids.

Musiikinopettaja M on 67-vuotias mies. Hän oli työskennellyt ensimmäiset kymmenen vuotta kanttorin virassa, jonka jälkeen hän hakeutui musiikinopettajaksi. Kouluttautunut hän on muun muassa Sibelius-Akatemiassa ja ollut musiikin lehtorin virassa 38 vuotta, kunnes jäi eläkkeelle tänä keväänä. Musiikinopettaja M:llä on paljon kokemusta omista oppilaista, jotka ovat halunneet osallistua television musiikkikykykilpailuihin. Musiikinopettaja M kertoi myös seuranneensa ilmiötä sen Suomeen tulosta lähtien ja myös ennen sitä Amerikassa.

3.4 Aineiston analyysi

Aineistolähtöisessä kvalitatiivisessa sisällönanalyysissä prosessi jaetaan osiin. Analysointia tapahtuu tutkimuksen jokaisessa vaiheessa ja saatu materiaali hajotetaan pienempiin palasiin tutkinnan ja analysoinnin helpottamiseksi. Karkeasti prosessin voi jakaa kolmeen osaan: 1) aineiston pelkistäminen, 2) aineiston ryhmittely sekä 3) käsitteiden luominen. (Tuomi & Sarajärvi 2009.)

Olen kuunnellut tallentamani haastattelut ja kirjoittanut haastattelut auki sana sanalta. Aukikirjoittamisen eli litteroinnin jälkeen haastatteluaineisto on pelkistetty eli materiaalista on karsittu pois epäolennainen ja tämän jälkeen ryhmitelty hahmottamisen helpottamiseksi. Analysointia tapahtuu siis jo alkuvaiheessa, kun tutkijana on osattava hahmottaa aineistosta tutkimuksen kannalta olennainen materiaali, karsia turha materiaali pois ja hahmotella aineistoa teemoihin. On myös osattava päätellä, milloin haastateltava puhuu käsiteltävästä teemasta. Tämä on välillä tulkinnanvaraista. Aineiston purkamisen jälkeen saatua materiaalia tulee lukea kokonaisuutena useaan kertaan. (Hirsjärvi & Hurme 2000.)

Kvalitatiivisessa analyysissä on monia vaiheita, mutta keskeisiltä osiltaan se on sekä analyysia että synteisiä. Analyysissä eritellään ja luokitellaan aineistoa ja synteisissä pyritään luomaan kokonaiskuvaa ja esittämään tutkittavaa ilmiötä uudessa valossa. Aineiston *kuvaileminen* on analyysin perusta. Kuvailussa pyritään kartoittamaan henkilöiden, kohteiden tai tapahtumien piirteitä. Asiayhteyttä kuvaava tieto on tärkeää ja merkitys voidaan ymmärtää oikein vain, jos myös konteksti on ymmärretty. (Hirsjärvi & Hurme 2000.)

Myös aineiston luokittelu on olennainen osa prosessia. Se luo kehyksen, jonka varassa aineistoa voi myöhemmin tulkita ja erittäin tärkeää, kun kyseessä on haastatteluaineiston teemojen tarkastelu ja eri haastateltavien vastausten vertailu keskenään. (Hirsjärvi & Hurme 2000.)

Kun aineisto on luokiteltu, aineisto useimmiten järjestellään uudelleen laaditun luokittelun, eli tässä tapauksessa valitsemieni teemojen mukaisesti. Tässä vaiheessa tutkimustani jätin joitain teemoja pois, jotka koin vähemmän olennaisiksi tai yhdistelin teemoja yhdeksi isommaksi kokonaisuudeksi. Tämän jälkeen aloin yhdistellä aineistoa, eli pyrin löytämään yhdenmukaisuuksia saamieni vastausten pohjalta. Tässä vaiheessa tarkastellaan aineistoa tutkijan omasta ajatusmaailmasta käsin ja tarkoituksena on ymmärtää ilmiötä monipuolisesti (Hirsjärvi & Hurme 2000).

Analysoinnin jälkeen saatua aineistoa aletaan tulkita, mikä tarkoittaa tulosten syvällistä pohtimista ja omien johtopäätösten tekemistä materiaalin pohjalta. Onnistuneen tulkinnan avainkriteeri on, että myös lukija, joka omaksuu saman näkökulman kuin tutkija, voi löytää tekstistä ne asiat mitkä tutkijakin löysi, riippumatta siitä onko hän samaa mieltä tutkijan kanssa. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tulkintaa tapahtuu koko tutkimusprosessin ajan. (Hirsjärvi & Hurme 2000.) Jo haastattelutilanteessa pyrin ymmärtään haastateltavien omia tulkintoja teemoista ja keskusteltavista asioista ja mahdollisesti tarkentaa epäselväksi jääneitä asioita. Mielestäni tästä syystä haastattelu oli tutkimukseni kannalta paras vaihtoehto, koska tällöin esimerkiksi haastateltavien tulkinnat ja lausuntojen sosiaaliset merkitykset eivät jää epäselviksi.

Lopuksi tulkitusta aineistosta laaditaan synteesejä, jotka kokoavat yhteen isot pääkohdat ja tarjoavat vastuksia kysymyksiin. Tällöin päästään tarkastelemaan tutkimuksen laajempaa merkitystä. (Hirsjärvi & Hurme 2000.)

3.5 Tutkimuksen luotettavuus

Tavallisesti ensimmäinen kysymys haastatteluja aloitettaessa on, kuin monta henkilöä tulisi haastatella. Tavallisin ja yksinkertaisin vastaus tähän on; niin monta kuin on välttämätöntä, jotta tutkija saa tarvitsemansa tiedon. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 58.)

Haastattelujen luotettavuutta voidaan arvioida monin tavoin ja usein luotettavuuden määrittämiseen käytetään käsitteitä reliaabelius ja validius. Reliaabelius kvalitatiivisessa analyysissä käsittää nykyään enemmänkin tutkijan toimintaa, kuinka luotettavaa tutkijan analyysi materiaalista on tai esimerkiksi onko aineisto litteroitu oikein. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa validiuden muodoista olennaisimmaksi nousee *rakennevalidius*, jolla tarkoitetaan sitä, kuinka tutkija dokumentoi, *miten* hän on päätenyt luokittamaan ja kuvaamaan tutkittavien maailmaa juuri niin kuin hän on sen tehnyt. (Hirsjärvi & Hurme, 2000, 189.) Kaikki tekemäni haastattelut onnistuivat hyvin. Skype-ohjelman ja tallennuksen avulla toteuttamani haastattelu oli hyvälaatuinen niin videotallenteen kuin äänenlaadun osalta. Kaksi muuta haastattelua tallensin sanelimelle. Myös näissä tapauksissa äänenlaatu oli erinomainen kahvilaympäristön taustäänistä huolimatta.

Haastattelujen luotettavuutta ja laadukkuutta parantaa hyvin tehty haastattelurunko (Hirsjärvi & Hurme 2000, 184). Muokkasin teemojani useaan otteeseen ennen ensimmäistä haastatteluani mutta myös useasti haastattelujen välillä sekä lisäsin ja muokkasin haastattelua helpottavia apukysymyksiä. Haastattelurunkoni oli toimiva ja antoi vapauksia myös haastateltaville ja haastattelu säilyi näin keskustelunomaisena. Usein kävikin niin, että haastateltava siirtyi edellisestä teemasta eri teemaan, kuin mihin itse olisin siirtynyt. Tämä ei kuitenkaan vaikuttanut itse haastatteluun tai tuloksiin, sillä teemojen käsittelyn järjestyksellä ei ollut tulosten kannalta merkitystä, koska kaikki valitsemani teemat käytiin haastatteluissa läpi.

Haastatteluista saamaani materiaalia peilaan keräämääni lähdemateriaaliin sekä omiin kokemuksiini, joista pyrin mahdollisimman objektiivisesti kertomaan. Tutkiessani television musiikkikykykilpailuja musiikkikasvattajan näkökulmasta pyrin ymmärtämään ilmiötä syvällisemmin, jolloin tilastollisten yleistysten sijaan, hankitun materiaalin pohjalta pyritään saamaan tietoa ilmiöstä ja löytämään uusia näkökulmia aiheeseen.

Haastattelut toteutettiin yksilohaastatteluina, sillä koin tämän menetelmän hedelmällisimmäksi tutkimukseni kannalta. Yksilohaastattelut olivat myös helpoin tapa toteuttaa ja järjestää. Yksilohaastattelussa haastateltava on huomion keskipisteessä, jolloin hänellä on vapaus keskustella haluamassaan tahdissa ja käsitellä teemoja omien kokemustensa pohjalta haluamassaan järjestyksessä.

3.6 Tutkijan rooli

Haastatteluiden tekeminen oli erittäin mielenkiintoista, sillä tutkijana pystyin myös peilaamaan omia kokemuksiani haastateltavien kokemuksiin. Olen itse osallistunut television musiikkikykykilpailuun ja tulevana laulun- ja musiikinopettajana minua on kiinnostanut, kuinka nämä kilpailut näkyvät tämän päivän musiikin- ja laulunopetuksessa ja tulisiko niitä huomioida opetuksessa jollain tapaa. Itse olen tehnyt jonkin verran sekä musiikin- että laulunopettajan työtä, mutta halusin saada ilmiölle kokeneempien musiikkikasvattajien näkökulman, joilla olisi itsellään kokemusta kilpailuista sekä oppilaista, jotka kilpailuihin ovat lähteneet. Tulevan ammattini sekä kilpailukokemuksen pohjalta oli mahdollista alkaa tutkimaan valitsemaani aihetta.

Osallistuin The Voice of Finlandin ensimmäiselle kaudelle vuonna 2011–2012. Minut kutsui kilpailuun ohjelman tuottaja, joka muisti minut samaisen televisiokanavan Kuorosota-ohjelmasta, jossa olin ollut laulamassa kahta vuotta aikaisemmin. Osallistuminen The Voice of Finlandiin tuntui hyvältä ajatukselta, sillä kilpailun konsepti oli erilainen muihin television musiikkikykykilpailuihin verrattuna. Toiveeni kilpailuun lähtiessä oli saada lisää keikkoja ja esiintymisiä sekä kartuttaa esiintymiskokemusta.

Ääni ratkaisee –osio oli mielestäni kilpailun miellyttävin osa. Esityksiä sai harjoitella erinomaisen bändin säestyksellä ja itse koelaulu tapahtui selin oleville tuomareille, televisiokameroille sekä studioyleisölle. Tämä osio poikkeaa kaikista muista musiikkikykykilpailuista merkittävästi, sillä jo alusta lähtien mukana on ammattilaisista koostuva taustabändi ja tuomarit tekevät ratkaisunsa pelkästään laulajan äänen perusteella. Tuomareina ja tähtivalmentajina toimivat ensimmäisellä kaudella rap-tähti Elastinen, sekä laulajat Paula Koivuniemi, Lauri Tähkä ja Michael Monroe. Valitsin valmentajakseni Elastisen.

Kilpailun toisessa osiossa eli kaksintaistelussa jouduin vastakkain hyvän ystäväni kanssa. Ystäväni oli valinnut saman tähtivalmentajan ja vaikka itse valmentaja sekä tuotantotiimi eivät tieneet meidän tuntevan toisemme, meidät satuttiin laittamaan kaksintaistelupariksi. Kaksintaistelu tuntui jo ajatuksena epämiellyttävältä, sillä toinen parista tulisi väistämättä jättämään kisan. Pyrimme kuitenkin molemmat nauttimaan tilanteesta mahdollisimman paljon, sillä olimme aiemminkin saaneet esiintyä yhdessä useilla keikoilla.

Kaksintaistelut kuvattiin Helsingin messukeskuksessa joulukuussa 2012. Lavasteena toimi suuri, hohtava nyrkkeilykehä ja yleisöä oli paikalla huomattavasti enemmän koelauluihin nähden. Koin kyseisen esiintymistilanteen tähänastisen elämäni jännittävimmäksi mutta myös opettavaisimmaksi. Sain paljon neuvoja musiikkialan ammattilaisilta ja opin myös itsestäni uusia asioita laulajana ja esiintyjänä. Kilpailuni päättyi kaksintaisteluihin, sillä tähtivalmentaja valitsi jatkoon ystäväni.

Itse koen hyötyneni kilpailussa olemisesta monella tapaa, sillä kilpailun myötä koin saavani lisää esiintymisvarmuutta ja keinoja kontrolloida esimerkiksi jännitystä esiintymis- ja opetustilanteissa. Koen myös, että kilpailun myötä minulla on valmiudet kertoa kilpailussa olemisesta ja mitä odotettavissa on, jos esimerkiksi omat oppilaani haluavat osallistua johonkin musiikkikykykilpailuun.

4 TUTKIMUSTULOKSET

Tämän kappaleen alaluvut vastaavat pääosin haastattelujeni teemoja. Haastattelujen teemat muokkautuivat myös haastattelujen aikana ja joitain teemoja olen jättänyt kokonaan pois tai yhdistänyt niitä toisiinsa. Teemat, jotka valitsin ovat olennaisimmat tutkimukseni kannalta ja vastaavat mielestäni parhaiten niihin kysymyksiin, joita tutkimukseni alussa lähdin selvittämään.

4.1 Kilpailujen näkyminen omassa opetuksessa

Opettajilla, jotka valitsin tutkimukseeni, oli kaikilla kokemusta nykypäivän musiikkikykykilpailuista. Kumpikin lauluopettajista oli itse osallistunut aiemmin johonkin musiikkikykykilpailuun ja kaikki kolme haastateltavaani olivat opetusurallaan tavanneet useita oppilaita, jotka olivat halunneet osallistua tai olivat osallistuneet johonkin television musiikkikykykilpailuun.

Ensimmäisessä teemassa käsittelen sitä, kuinka television musiikkikykykilpailut näkyvät heidän omassa opetuksessaan. Oletukseni oli, että ilmiön suosion myötä ainakin lauluopetuksen saralla into kilpailuja kohtaan näkyisi. Selvisi, että kaikilla haastattelemltani opettajilta oli tultu kysymään neuvoa ja valmennusta kilpailuihin useaan kertaan eri ihmisten taholta ja into lähteä musiikkikykykilpailuihin tuntui näkyvän etenkin silloin, kun menossa oli jokin television musiikkikykykilpailuista. Tämä tukee myös mediassa esitettyjä uutisia, joissa kerrotaan laulunopiskelun suosion lisääntyneen television musiikkikykykilpailujen myötä.

Musiikinopettaja M kertoi oppilaiden tulleen tasaisin väliajoin kysymään apua tai neuvoa siitä lähtien, kun television musiikkikykykilpailut alkoivat pyöriä Suomen televisiossa. Idols oli ollut suosituin kilpailu oppilaiden keskuudessa, ilmeisesti sen tunnettavuudesta ja pitkäikäisyydestä johtuen. Musiikinopettaja M kertoi oppilaiden tulleen usein kertomaan halustaan osallistua kilpailuun sekä kysymään opettajan mielipidettä, kannattaisiko heidän osallistua. Monet oppilaat olivat myös tulleet pyytämään neuvoja tai valmennusta kilpailuun valmistautumiseen.

Laulunopettaja A kertoi oppilaidensa ottavan paljon vaikutteita nykymusiikista ja siitä mitä he näkevät television musiikkikykykilpailuissa. Laulunopettaja A kertoi tämän näkyvän vahvasti

hänen laulutunneillaan. Myös musiikinopettaja M kertoi kilpailujen näkyvän musiikintunneilla, sillä usein oppilaat haluavat soittaa ja laulaa samoja kappaleita, mitä he ovat nähneet pop-tähtien esittävän televisiossa ja kilpailuissa. Sekä laulunopettaja A että musiikinopettaja M sanoivat tämän ilmiön aiheuttavan joskus ongelmia, sillä lapset ja nuoret ovat välillä halunneet soittaa, laulaa ja harjoitella tunneilla kappaleita, jotka ovat liian vaikeita laulaa laulutunneilla tai mahdottomia toteuttaa musiikintunneilla. Musiikinopettaja M totesi, että muutama luokasta saattaisi tällaisiin kappaleisiin pystyäkin, mutta suurin osa luokasta ei, jolloin kyse ei ole enää yhdessä tekemisestä ja oppimisesta. Tällaisissa tapauksissa laulunopettaja A oli ehdottanut samantyylistä, mutta helpompaa kappaletta ja kehottanut malttamaan vaikean kappaleen kanssa vaiheeseen, jolloin myös oppilaan taidot vastaavat kappaleeseen vaadittua osaamista. Musiikinopettaja M korosti, kuinka tärkeää on soitattaa ja laulattaa lapsilla kappaleita monipuolisesti ja miettiä tarkkaan, millaisia kappaleita musiikintunnille valitsee. Kaikilla oppilailta tulisi olla oman tasoistaan tekemistä eikä niin, että vain lahjakkaimmat oppilaat työskentelevät samalla kun suurin osa odottaa tunnin päättymistä.

Myös laulunopettaja B kertoi musiikkikykykilpailujen näkyvän hänen opetuksessaan. Suurimpana seikkana hän mainitsi ilmiön tuoneen yksinlaulamisen paremmin esille ja lisänneen kysyntää laulutunneille. Laulunopettaja B arvioi hänellä olleen noin kymmenkunta oppilasta, jotka olivat osallistuneet erilaisiin television musiikkikykykilpailuihin. Laulunopettaja B:llä oli myös lapsioppilaita, jotka olivat sillä hetkellä ottamassa osaa KIDSing- tai The Voice Kids –ohjelmaan. Laulunopettaja B kertoi, ettei ollut ennen opettanut lapsia, mutta erityisesti tänä keväänä kilpailujen aikaan lapsia oli hakeutunut hänen opetukseensa, joten hän oli ottanut opetukseensa myös nuorempia oppilaita. Laulunopettaja A:lla oli yksi 11-vuotias oppilas, joka harjoitteli KIDSing ohjelmaa varten innokkaasti ja aiemmin hänellä oli ollut myös muutama Idolsiin pyrkivä lauluoppilas opettavanaan. Musiikinopettaja M arvioi kilpailua harkitsevia olleen kymmeniä, mutta iso osa ei ollut päätenyt lopulta hakemaan kilpailuun. Kilpailuihin osallistuneita hän arvioi olleen kuuden, seitsemän oppilaan verran.

Näiden kolmen opettajan omassa opetuksessa television musiikkikykykilpailut ovat näkyneet melko vahvasti. Oletettavasti laulunopettaja B:n isompaan kilpailuihin osallistuneiden oppilaiden määrään vaikuttaa myös Etelä-Suomi, jossa kilpailuihin osallistuminen on

luultavasti muuta Suomea aktiivisempaa myös siitä syystä, että kilpailut järjestetään useimmiten Helsingissä.

4.2 Opettajan merkitys

Tahdoin selvittää, kuinka haastateltavat kokevat oman roolinsa siinä vaiheessa, kun oppilas haluaa osallistua kilpailuun. Pyysin haastateltavia myös arvioimaan vanhempien roolia lapsen halutessa lähteä musiikkikykykilpailuun ja kuinka paljon vanhemmat ovat yhteydessä opettajaan ja toisinpäin. Haastatteluissa keskustelimme opettajan vastuusta niissä tilanteissa, kun oppilas ei opettajan mielestä ole vielä valmis lähtemään kilpailuun. Opettajat myös ilmaisivat oman kantansa television musiikkikykykilpailuja kohtaan. Haastateltavat laulunopettajat kertoivat omista kokemuksistaan kilpailuissa ja siitä, kuinka he hyödyntävät omia kokemuksiaan opetustyössään.

Sekä laulunopettaja A että laulunopettaja B olivat opettaneet laulajia, jotka halusivat osallistua johonkin television musiikkikykykilpailuun. Usein kyse oli ollut laulajista, jotka kaipasivat apua esitettäviin kappaleisiin ja niiden tulkintaan. Molemmat opettajat sanoivat myös kertoneensa laulajille kilpailutilanteesta ja mitä mahdollisesti on odotettavissa kilpailuun mentäessä. Molemmat opettajat kokivat kilpailukokemuksen erittäin hyödylliseksi, sillä se oli antanut arvokasta kokemusta ja opettanut esimerkiksi televisiokameroiden edessä olemisesta ja myös kilpailun rakenteesta.

Musiikinopettaja M sekä laulunopettaja A kokivat opettajan vastuun olevan suuressa osassa pohdittaessa lapsen etua kilpailuun osallistuttaessa. Molemmat opettajat kokivat velvollisuudekseen kertoa oppilaalle, jos tämä ei ollut vielä valmis osallistumaan kilpailuun. Laulunopettaja A perusteli kantaansa sillä, että muutoin vanhemmat saattaisivat kyseenalaistaa opettajan ammattitaidon, jos hän olisi päästänyt lapsen kilpailuun, johon hän ei vielä ollut riittävän kypsä. Laulunopettaja oli työssään tavannut oppilaita, joiden into oli hänen mielestään suurempi taitotasoon nähden ja tällöin ammattitaitoisen opettajan tulee kertoa oppilaille, jos hänen taitonsa kilpailuun eivät vielä riitä.

— — ”Minusta se on opettajan tehtävä ja se on sitä ammattitaitoa, että pitää huolta. Ei pelkästään, että syöttää jotain asioita opettajana, vaan pitää huolta siitä miten se ihminen pärjää elämässä. Kyllä se on sellasta taiteilua, että sanoo oikeat asiat oikeassa kohdassa. Oikeassa kohdassa jarruttaa ja oikeassa kohdassa työntää eteenpäin.” — — (Musiikinopettaja M)

– “Kyllä moni haluaa kuulla mitä mieltä minä oon. En liikaa tuomitse ketään enkä lyttää maan rakoon, mutta pyrin kannustavasti kertomaan missä mennään. Opettajalla on suuri merkitys. Opettajan on hyvä antaa rajoja ja sit puhua suoraan missä mennään koska muuten ne tulis mun niskaan ne haukut jos mä en sanois mitään. Kyllä siinä välillä sillai rajoilla elää, että pitää miettiä mitä uskaltaa sanoa ja ainahan asiat pitää tuoda silleen hyvin ilmi.” – (Laulunopettaja A)

Laulunopettaja B:n mielestä lapsen tulisi ensikädessä tehdä valinta kilpailuun osallistumisesta. Hänen mielestään opettajan vastuu ei ole kertoa oppilaalle, pitäisikö oppilaan osallistua vai ei. Laulunopettaja B korosti muissakin teemoissa vahvasti lapsen omaa vastuuta sekä omia taiteellisia näkemyksiä. Hän ei kuitenkaan lähtisi ehdottamaan kilpailuun osallistumista oppilaalleen ja suhtautui itse hyvin kriittisesti television musiikkikykykilpailuihin. Oppilailleen laulunopettaja B kertoi pyrkivänsä pysyä mahdollisimman puolueettomana kilpailujen suhteen.

Kysyttäessä vanhempien merkityksestä sain haastateltavilta tutkimukseni kannalta tärkeitä tuloksia. Esimerkiksi laulunopettaja A koki, että vanhempien tuki lapsen musiikkiharrastuksessa on tärkeää ja etenkin, jos lapsi on osallistumassa johonkin isoon kilpailuun. Jos lapsi saa tukea musiikkiharrastukseensa laulunopettajan lisäksi myös omilta vanhemmiltaan, uskoi laulunopettaja A musiikkiharrastuksen olevan vakaammalla pohjalla ja lapsen kestävästi paremmin myös pettymyksiä. Laulunopettaja A kertoi esimerkin oppilaistaan, jotka olivat osallistuneet Idols-musiikkikykykilpailuun. Yksikään oppilaista ei ollut päässyt alkukarsinnoista jatkoon ja kiinnostavaa oli, kuinka oppilaat reagoivat pettymykseen. Osa oppilaista oli koelaulujen jälkeen päättänyt lopettaa koko lupaavan musiikkiharrastuksen. Tuomaristolta saatu palaute oli ilmeisesti musertanut oppilaat liiaksi, jotta he olisivat halunneet jatkaa laulamista. Laulunopettaja A kertoi, ettei näiden lasten vanhempia ollut juurikaan kiinnostanut lastensa lauluharrastus. Kuitenkin osa oppilaista jatkoi laulamista koelaulujen hylkäyksestä huolimatta ja he alkoivat laajentaa musiikillista kenttäänsä. Laulunopettaja A kertoi näiden oppilaiden hakeneen koelaulun jälkeen esimerkiksi musikaaleihin ja alkaneen harjoitella enemmän. Oppilaat eivät olleet siis lannistuneet hylkäyksestä, vaan päinvastoin monipuolistaneet musiikillista tekemistään. Laulunopettaja A kertoi näiden lasten vanhempien myös tukeneen heitä heidän harrastuksessaan ja kilpailuun osallistumisessa.

Johtopäätöksenä voisi siis todeta, että vanhempien tuki lasten musiikkiharrastuksessa on tärkeää. Opettajan ja vanhempien yhteydenpito ja keskinäinen kommunikointi voi myös tukea

lapsen harrastusta, jolloin lapsi kokee saavansa tukea useasta suunnasta. Toisaalta voidaan myös päätellä, että jälkimmäisenä mainittujen oppilaiden tapauksessa musiikkikykykilpailuun osallistuminen oli kyseisten oppilaiden kohdalla hyvä asia, sillä se antoi heille uutta näkökulmaa musiikin harrastamiseen ja sai heidät laajentamaan musiikillista tekemistään. Tosin mahdotonta on tietää, oliko koelauluissa saatu palaute ehkä vähemmän murskaavaa tai negatiivista, kuin ensiksi mainituilla oppilailla.

Laulunopettaja B kertoi vanhempien olevan tärkeässä osassa etenkin silloin, kun on kyse nuoremmista lapsista. Vanhempien suhtautuminen lapsiensa lauluharrastukseen oli vaihdellut, mutta usein vanhemmat olivat tulleet kysymään laulunopettajalta neuvoa, kannattaisiko lapsi päästää kilpailuihin. Joskus vanhemmat olivat olleet huolissaan, ettei lapsi lähde kilpailuun nolaamaan itseään, joten he halusivat varmistaa myös opettajan mielipiteen asiasta. Laulunopettaja B piti tätä hyvänä asiana, sillä myös hänen mielestään on hyvä että vanhemmat ovat kiinnostuneita lastensa lauluharrastuksesta, mutta myös luottavat opettajan ammatitaitoon. Kaikki haastateltavat opettajat myös kyseenalaistivat alaikäisten osallistumisen kilpailuihin. He eivät kokeneet musiikkikykykilpailujen olevan tarkoitettu lapsille ja nuorille, sillä lapset eivät vielä siinä iässä ole välttämättä tarpeeksi kypsiä käsittelemään kilpailun mukana tuomia asioita, kuten suuria pettymyksiä, kilpailupaineita ja julkisuutta.

– – ”Mä olen kaikille sanonut, että se ei ole hirveän hyvä tapa päästä esiin, et siellä tulee enemmän pettymyksiä, kuin niitä iloja. Mutta jos kyseessä on ollut joku 15–16 –vuotias, niin mä olen kyllä hyvin voimakkaasti yrittänyt torpata [=kieltää]. Mutta jos kyseessä on ollut vanhempi, niin sitten mä olen näyttänyt vähän vihreää valoa että ”kyllä, jos vaan kestät”. ” – – (Musiikinopettaja M)

”Siinä [kilpailussa] on ennen kaikkea tärkeää, että vanhempi on siinä mukana. Itse oon sitä mieltä, että niiden vanhempien ei pitäisi päästää niitä lapsia sinne kilpailuun. Koska ne vanhemmathan sen päätöksen tekee ja allekirjoittaa sen sopimuksen. Mun mielestä siis vanhempien ei välttämättä pitäisi päästää alle 18–vuotiasta niihin kilpailuihin, koska ne ei oo mun mielestä lasten paikka. Mutta siinä tilanteessa, jos joku sinne haluaa mennä, niin ei se ole mun tehtävä päättää siitä.” (Laulunopettaja B)

Sekä laulunopettaja A että laulunopettaja B kokivat, etteivät vanhemmat aina tiedä mistä musiikkikykykilpailuissa on kyse. Syy on selvä, sillä lähes koskaan nuorten ja lasten vanhemmat eivät itse ole osallistuneet mihinkään musiikkikykykilpailuun ja kuva jonka he kilpailuista ovat saaneet, perustuu täysin television antamille mielikuville. Tästä johtuen molemmat laulunopettajat kokivat oman kokemuksensa kilpailuista hyödylliseksi oman opetuksensa kannalta. Laulunopettajalla on todenmukainen kuva kilpailun rakenteesta ja he osaavat näin ohjeistaa oppilaitaan oikein. Molemmat laulunopettajat kokivat, että kisoissa on

kyse paljon muustakin kuin musiikista ja laulamisesta. Isossa osassa on myös kilpailun tuomat henkiset paineet ja odotettua isompi jännitys.

– – ”Mulle on tullut sellainen olo, että ne vanhemmatkaan ei aina ymmärrä sitä televisio-ohjelmaa. Ei ne ole välttämättä itse koskaan osallistuneet televisio-ohjelman tekemiseen myöskään.” – – (Laulunopettaja B)

Laulunopettaja A kertoi käyttäneensä paljon aikaa etenkin 11–vuotiaan oppilaansa valmentamiseen siinä, ettei oppilas tuntisi suurta pettymystä ja surua, jos hän ei pääsisikään kilpailussa pitkälle. Laulunopettaja A uskoi, että on hyödyllistä keskustella asiasta paljon, mutta hän myös uskoi, että oppilaan kotona vanhemmat osasivat puhua lapselle realistisesti asiasta.

– – ” Mä oon käyttäny siihen tosi paljon aikaa mut mä uskon että myös kotona puhutaan tosi realistisesti, etenkin hänen äiti, siis tästä tilanteesta hänelle. Mut mä koen, että se on jotenkin pakko puhua ihan kunnolla läpi. Mä en halua että se pettyy.” – – (Laulunopettaja A)

Laulunopettaja B oli demonstroinut kilpailutilannetta mielestäni oivaltavasti. Laulunopettaja B:llä oli ollut nuori oppilas, joka oli halunnut ottaa osaa television lasten musiikkikykykilpailuun. Opettaja oli halunnut harjoitella tilannetta oppilaan kanssa niin, että hän pyrki mallintamaan koelaulutilannetta laulutunnin puitteissa mahdollisimman autenttisesti. Laulunopettaja B oli pyytänyt oppilasta kuvittelemaan, että hän on yksi koelaulun tuomareista ja kertonut videoivansa kuvitellun koelaulun. Oppilaan piti tulla luokkaan ja kuvitella tulevansa koelauluun ja toimia koelaulutilanteen mukaisesti. Tilanne ja videointi oli saanut oppilaan jännittämään niin paljon, että oppilas oli itse tajunnut, ettei ollut vielä valmis osallistumaan kilpailuun.

Laulunopettaja kuvaili haastattelussa myös omia kokemuksiaan musiikkikykykilpailussa. Molemmilla laulunopettajilla oli kokemusta musiikkikykykilpailuista ja nämä kokemukset ovat vahvuus laulunopettajan työssä. Omien kokemusten avulla he voivat tarjota realistisen kuvan kilpailuista oppilailleen ja näin opastaa heitä paremmin, jos oppilaat haluavat itse osallistua kilpailuihin. Laulunopettaja B puhui muun muassa pitkistä odotteluajoista, jotka saattavat venyä kilpailuissa useiden tuntien mittaisiksi. Kokelaita ei kaikissa kilpailuissa ohjeisteta riittävästi ja laulaja jää yksin jännittämään ja odottamaan omaa koelauluvuoroaan. Laulunopettaja B kuvasi kilpailun tuotantotiimin henkilöitä mukaviksi ihmisiksi, mutta heillä ei ollut lupaa paljastaa työnsä puolesta kilpailijoille, kuinka kilpailu etenee. Tällainen voi tuntua monesta hyvinkin stressaavalta. Laulunopettaja B koki myös televisiokameroiden läsnäolon tuovan lisää jännitystä, jota oli mahdotonta kuvitella etukäteen. Laulunopettaja B

totesikin, että musiikin ammattilaisen ja kokeneen esiintyjänkin voi yllättää kameroiden tuoma paine. Nämä ovat tilanteita, joista kertominen kilpailuun lähtevälle on tärkeää ja joista vanhemmat eivät usein osaa lapsilleen kertoa. Laulunopettaja myös kuvasi erästä tilannetta jollain tapaa irvokkaaksi, kun hänen ollessaan kilpailussa yksi kanssakilpailija oli halunnut jättää kilpailun kesken. Vaikka tuotantotiimin henkilöt olivat kilpailijaa kohtaan myötätuntoisia, oli heidän velvollisuutensa silti juosta kilpailijan perään ja kuvata dramaattinen poistuminen kilpailupaikasta.

”Sehän oli rakennettu sillä lailla vaikka nyt se teatteriviikonloppu siinä Idolsissa, että se on jotenkin silleen stressaava, että ei koskaan tiedä mitä tapahtuu ja sitä odotetaan. Jos se olisi jotenkin ollut reilu kilpailu, niin ei oo mitään syytä että minkä takia ei voisi olla jotain aikataulua ja informaatioa. Et se tehään nimenomaan sen television takia.” (Laulunopettaja B)

Myös musiikkikykykilpailu The Voice of Finlandin toinen vaihe on tehty laulajille tukalaksi, vaikka kilpailu muuten onkin konseptiltaan toimiva. Toisessa vaiheessa kilpailijat joutuvat vastakkain omasta joukkueesta olevan laulajan kanssa ja kilpailemaan jatkoon pääsystä hohtavassa nyrkkeilykehässä pyrkien laulamaan toista paremmin. Jos vastakkain laitetaan kaksi hyvää, tasavahvaa laulajaa, on edessä väistämättä toisen kotiinlähtö ja päätöksellä ei tällöin ole enää tekemistä laulajien taitotason kanssa, vaan joukkueen valmentaja joutuu tekemään päätöksen kilpailijan persoonan kiinnostavuuden perusteella. Jos taas vastakkain on kaksi heikkoa laulajaa, yksi tippuu ja toinen jatkaa kilpailua. Opettajat kysyivät, mikseivät formaatit voisi vastata enemmän oikeaa elämää ja laulajana olemista, vai eikö tämä olisi viihdearvoltaan riittävän mielenkiintoista katseltavaa?

Molemmat laulunopettajat painottivat, että on mahdotonta tietää mitä kulloinkin kilpailuissa etsitään. Tuotannolla voi olla hyvinkin tarkka hahmotelma tulevaisuuden levylaulajasta, jollaista he etsivät. Musiikinopettaja M sekä laulunopettajat olivatkin painottaneet oppilailleen, ettei kannata pettyä liikaa, vaikkei pääsisikään jatkoon, sillä kyse ei välttämättä ole ollenkaan siitä, että oppilas olisi huono laulaja tai esiintyjä.

Sekä musiikinopettaja M että laulunopettajat A & B kokivat musiikkibisneksen ja television musiikkikykykilpailut raadollisiksi, joten asiasta keskustelu oppilaan kanssa on tarpeen ennen kilpailuun lähtöä. Opettajat myös korostivat, että isolta osin kyseessä on viihteen tekeminen ja tavoitteena suurten katsojalukujen saavuttaminen, johon kilpailuun lähtevän tulisi osata varautua ja tiedostaa olevansa tekemässä televisio-ohjelmaa.

4.3 Kilpailujen vaikutus käsitykseen muusikon ammatista

Kysyin haastateltaviltani, kuinka he uskovat oppilaidensa näkevän muusikon ammattin. Oletukseni oli, että television musiikkikykykilpailujen perusteella ajatus muusikkoudesta saattaisi useilla nuorilla olla melko yksipuolinen, jos käsitys perustuu ainoastaan televisiosta saaduille mielikuville. Kävi ilmi, että moni haastateltavien oppilaista ei tiennyt, mitä laulajana ja esimerkiksi laulunopettajana toimiminen tarkoittaa. Moni oli kuvitellut laulajaksi tulemisen helposti saavutettavaksi asiaksi, jonka eteen ei juurikaan tarvitse tehdä töitä.

Kysyessäni haastateltavilta heidän oppilaidensa käsityksestä muusikon ammatista käytin sekä sanaa *muusikko* että *laulaja*, joilla tässä kontekstissa tarkoitin samaa asiaa. Laulunopettaja B epäili kilpailuihin osallistuneilla laulajilla olleen melko vähäisesti tietoutta laulajan ammatista, lukuunottamatta niitä oppilaita, jotka olivat jo tehneet paljon esiintymisiä ja keikkoja. Laulunopettaja B kertoi laulutuntiansa keskittyvän tekniikkaan ja oman laulajuuden kehittämiseen, ei niinkään muusikon taitojen opetteluun juuri rajallisen ajankin vuoksi. Laulunopettaja B halusi erottaa muusikkouden ja laulajuuden merkitykset toisistaan niistä saatavien mielikuvien vuoksi. Muusikolla laulunopettaja B tarkoitti enemmänkin orkesterimusikkoo tai bändisoittajaa ja halusi yhdistää termin *laulaja* enemmänkin henkilöön, joka on esimerkiksi bändissä eniten esillä ja näyttäytyy harvoin muunlaisena muusikkona.

Laulunopettaja A kertoi oppilaillaan olevan hyvin vähän käsitystä muusikon ammatista. Eräät hänen oppilaistaan olivat tulleet kysymään Idols-kokemuksen jälkeen, mitä laulunopettajaksi tuloon vaaditaan. Kun opettaja oli kertonut millaisia opintoja tulisi suorittaa ja millaiseen koulutukseen hakeutua, olivat oppilaat kokeneet suuren pettymyksen, sillä se oli tuntunut liian ylivoimaiselta työltä.

Kysyin musiikinopettaja M:ltä, kannattaisiko kouluissa puhua enemmän yleisellä tasolla muusikon työstä, kertoa työn sisällöistä ja kertoa esimerkiksi muusikoksi/laulajaksi opiskelusta. Musiikinopettaja M sanoi sen tyyppisen opetuksen olevan hyväksi ja ehdotti itse muutamia hyviä vaihtoehtoja koulumaailmaan. Hänen mielestään kouluissa voitaisiin järjestää enemmän esimerkiksi konsertteja, joissa kilpailuun lähtöä harkitsevat voisivat päästä esiintymään isommalle yleisölle ja näin saada lisää esiintymiskokemusta. Konsertin voisi

esimerkiksi videoita, jonka jälkeen esiintymistä voitaisiin katsoa yhdessä opettajan kanssa jälkepäin. Tässä kohtaa moni saattaisi huomata, ettei olekaan vielä valmis isoille lavoille, jolloin lisäharjoittelu ja odottaminen voisi olla paikallaan. Jos taas esiintyminen menisi hyvin ja opettaja kokee oppilaan olevan riittävän kypsä, voi kilpailuun osallistuminen olla hyväkin idea.

Puhuttaessa monipuolisesta muusikkoudesta musiikinopettaja M halusi myös korostaa laulamisen tärkeyttä. Laulamisen tulisi olla itsestäänselvyys kouluissa, eikä niin että vain lahjakkaat ja laulamisesta kiinnostuneet laulavat. Nykypäivänä bändisoittimet ovat ajaneet suurella osalla musiikinluokkia perinteisen laulamisen ohi, eikä laulaminen ole enää yhtä kiinnostavaa kuin soittaminen. Musiikinopettaja M ei ole ainut, joka on huolissaan tästä, sillä myös valtakunnallisessa mediassa monet pedagogit ovat olleet huolissaan lauluperinteen heikentymisestä.

”Tässä tullaan tietyllä tavalla juurille siinä, että minähän olen ehdottomasti sitä mieltä, että koulussa pitäis laulamisesta tehdä itsestäänselvyys. Se on itsestäänselvää, että kaikki laulaa, eikä vaan että fikset laulaa tai tyhmät laulaa, taikka nuijat tai opettajan lellikit. Vaan että kaikki laulaa ja jokainen äänellään. Jos seiskaluokalle tulee ensimmäistä kertaa lapset ammattiopettajan luo, että se ei ajattele että kuulostaa paremmalle jos vaan hyvät laulaa eikä anna periksi niin, että pojat jotka ei pääsääntöisesti halua laulaa, että ne saa olla tekemättä mitään jo niin haluaa. Että se olis itsestäänselvää et musiikkiin kuuluu laulaminen, musiikkiin kuuluu rytmit ja musiikkiin kuuluu soittaminen ja kaikki tekee.”
(Musiikinopettaja M)

Tärkeää olisi kaikkien haastateltavien mielestä korostaa, että musiikkikykykilpailut ovat vain yksi vaihtoehto monista. Mielestäni koulu ja musiikintunnit olisivatkin hyvä ja luonteva paikka kertoa oppilaille kaikista muista mahdollisuuksista, joita oppilailla on. Useat oppilaat luovat musiikin kautta usein hyvin luottamukselliset välit musiikin- ja laulunopettajaan, joten opettajan on helppoa kertoa eri suuntautumisvaihtoehdoista oppilailleen luontevassa tilanteessa ja tarjota uusia näkökulmia musiikkiin.

– – ”Opettajan vastuu on pyrkiä luoda niin luottamukselliset välit oppilaisiin, että ne uskaltaisi tulla kysymään juuri tällaisista mahdollisuuksista. Silloin he luottavat siihen opettajaan, jos on luottamusväli.” – – (Musiikinopettaja M)

Kysyin opettajilta myös, mikä heidän mielestään on opettajan kannustamisen merkityksellä. Yhteistä kaikille haastattelemilleni opettajille oli, että kaikki pyrkivät työssään kannustamaan oppilaitaan monipuoliseen tekemiseen. Vaikka molemmilla laulunopettajilla oli ollut useita musiikkikykykilpailuihin pyrkineitä, oli kannustus aina liittynyt ennen kaikkea musiikkiin, laulamiseen, oman laulajuuden kehittymiseen ja monipuoliseen musiikin tekemiseen ja

harrastamiseen. Opettajat eivät halunneet korostaa minkäänlaisia uratavoitteita vaan ennen kaikkea lapsen omia ambitiesia musiikin suhteen.

Laulunopettaja B korosti, että on tärkeää miettiä tarkasti, mitä kilpailulta haluaa. Olipa kyse kuuluisaksi tulemisesta, oman esiintymisvarmuuden kehittämisestä, keikkojen saamisesta tai mistä tahansa, tulee se tiedostaa ennen kilpailuun menoa. Jos kilpailuun lähtee niin, ettei tiedä itsekään mitä haluaa, kertoo se myös siitä, ettei oman muusikkouden kehittäminen ole vielä kovinkaan pitkällä.

– – ”Musta on tärkeä miettiä et mitä haluaa ja miten sitä musiikkia haluaa tehdä ja ehkä tarkastella sitä sillä tavalla, et jotenkin se oma juttu pitäis olla vähän selvillä. Se on aina vähän jännää, jos joku menee kilpailuun silleen et ”mä en tiedä mitä mun pitäis tehdä, et mä tulin tänne kilpailuun, kertokaa te mulle”.
 – – (Laulunopettaja B)

4.4 Ilmiön suosio musiikkikasvattajan näkökulmasta

Kysyin haastateltavilta, mistä he itse arvelevat television musiikkikykykilpailujen suosion johtuvan. Laulunopettaja A uskoi pääasiallisen syyn olevan uusien ja lahjakkaiden nuorten esiintuominen. Kuitenkin laulunopettaja A oli huolissaan, saavatko lapset nykypäivänä olla enää lapsia. Hänen mielestään lapset laulavat liian vaikeita kappaleita ja haluavat imitoida artisteja, joita he kuulevat ja näkevät televisiossa ja muissa medioissa. Sama huoli kuului myös musiikinopettaja M:n vastauksissa, eivätkä nämä opettajat ole ainoita, joita tämä asia huolettaa. Laulunopettaja A kertoi itsekkin osallistuneensa lapsena television laulukilpailuun, mutta sanoi itse olleensa silloin vielä niin sanotusti lapsen kengissä ja pohti, olisiko silloin pitänyt niin nuorella iällä osallistua musiikkikykykilpailuun ollenkaan.

Musiikinopettaja M kertoi usein pohtineensa, mistä kilpailujen suosion syyt kumpuavat. Haastateltava arvioi suurimmaksi syyksi ihmisten kasvavaa halua päästä julkisuuteen, välittämättä siitä onko julkisuus hyvää vai huonoa. Musiikinopettaja M kertoi törmänneensä oppilaisiin, jotka halusivat lähteä kilpailuihin ainoastaan julkisuuden takia. Yhdeksi syyksi ihmisten intoon osallistua musiikinopettaja M arveli myös ihmisten haaveita rahasta ja menestyksekkäästä elämästä. Television musiikkikykykilpailut saavat tien kuuluisuuteen näyttämään helpolta ja vaivattomalta. Yksikään haastatelluista opettajista ei uskonut

television musiikkikykykilpailujen tarjoavan pitkäkestoista uraa kenellekään. Kaikki opettajat korostivat harjoittelun merkitystä muusikoksi ja laulajaksi kasvamisessa.

– – “Mä oon kaikille sanonut, että mun mielestä niissä ei ole tie päästä pinnalle. Parempi tapa päästä pinnalle on se, että tekee töitä niin, ettei se oo mikään vahinko, et yhtäkkiä kaikki huomaa et “mä oon ihana”. Kun semmosta ei oo oikeesti.” – – (Musiikinopettaja M)

4.5 Musiikkikykykilpailut, kyllä vai ei?

Viimeiseksi halusin jättää teeman, jossa selvitän, mitä mieltä haastateltavat itse ovat television musiikkikykykilpailuista. Jokaiselta haastateltavalta sain selkeitä vastauksia teemoihin ja jokainen toi oman mielipiteensä musiikkikykykilpailuista ja siihen liittyvistä ilmiöistä vahvasti esille.

Tulosten kannalta huomattavaa oli, että yksikään haastattelemistani opettajista ei päästäisi alle 18-vuotiasta television musiikkikykykilpailuihin. Jokainen haastateltavista sanoi, etteivät kyseiset kilpailut ole välttämättä lasten paikka, eikä niihin tulisi lähteä liian nuorena. Kielteisyyttään opettajat perustelivat monin tavoin.

Musiikinopettaja M puhui useaan otteeseen siitä, kuinka harmittavaa on, että lapset samaistuvat musiikkitaivaan tähtiin, jotka ovat täysin saavuttamattomissa. Idolit ja esikuvat haetaan liian kaukaa ja yritetään imitoida epätodellisia roolimalleja. Jo pienet lapset haluavat laulaa lauluja, jotka ovat heille liian vaikeita ja esiintyä kuin pop-tähdet, joita he näkevät televisiosta. Tämä ilmiö näkyy myös television lapsille suunnatuissa musiikkikykykilpailuissa, kun lapset tietentahtoen stailataan aikuisten näköisiksi ja esitettävät kappaleet eivät yksinkertaisesti sovi lapsen laulamiksi. Toki poikkeuksiakin on, mutta tämäkö on nykymusiikin suunta?

Erytisesti musiikinopettaja M ja laulunopettaja A puhuivat lapsuuden vaalimisen tärkeydestä. Lasten tulisi antaa olla lapsia riittävän pitkään eikä kannustaa kilpailemaan muita vastaan liian varhain. Musiikinopettaja M:n kanssa muistelimme esimerkiksi Tenavatähti- ja Karuselli-kilpailua, joissa lapset lauloivat lapsille sopivia lauluja. Moni muistaa kilpailut hyväntuulisina ohjelmina, joita seurattiin ennen kaikkea musiikin vuoksi.

Musiikinopettaja M puhui myös vertaisia vastaan kilpailemisesta. Hän korosti, kuinka tärkeää olisi, että lapset lauaisivat kilpailuissa omanikäisiään ja samalla tasolla olevia vastaan, jolloin vertailukin olisi reilua. Musiikinopettaja M vertasi kilpailuja hänen kouluaikanaan järjestettyihin henkisiin kilpailuihin, jolloin oppilaat kilpailivat ikätoveriensa kanssa. Nykypäivän kilpailuissa lapsia verrataan maailmantähtiin ja esimerkiksi KIDSing-ohjelmassa useaan otteeseen tuomari vertasi lasten esityksiä alkuperäisesittäjän versioon. Eikö vertailun sijasta olisi paljon tärkeämpää korostaa lapsen omia, persoonallisia piirteitä ja kannustaa löytämään oma, ainutlaatuinen tapa tehdä musiikkia. Vertailu kuuluisiin pop-tähtiin ei ainakaan auta ajassa, jossa lapset kasvavat aikuisten maailmaan jo ennen kymmentä ikävuottaan.

Muun muassa monet muusikot sekä opettajat ovat haastateltavieni lisäksi olleet huolissaan siitä, kuinka lapset pystyvät käsittelemään yhtäkkiä julkisuutta, joka kilpailun myötä tulee. Äkillinen suosio ja muiden ihailu voi yllättää monen aikuisenkin, joten kuinka lapsi tällaiseen osaa suhtautua? Entä mitä tehdään sitten, kun suosio ja ihailu yhtäkkiä loppuu? Myös pettymysten käsittely liittyy olennaisesti kilpailuun ja kuitenkin voittajia voi olla vain yksi. Laulunopettajat A ja B olivat etenkin nuorempien oppilaidensa kanssa pyrkineet keskustelemaan paljon mahdollisesta pettymyksestä ja siitä, ettei kannata surra liikaa vaikka kilpailu oppilaiden osalta päättyisikin. Laulunopettajat korostivat, että on mahdotonta tietää mitä kilpailun tuomarit ja ohjelman tekijät kulloinkin hakevat.

– – “Mä en voi tietää mitä ne siellä hakee. Esimerkiksi kun tiedetään, että heidän pitää nyt laulaa joku suomenkielinen laulu ja mulla oli yksi oppilas, jonka suomen ei ollut vahva kieli, mutta osasi sitä käyttää hyvin englantia ja ruotsia. Sitten mä sanoin, että tässä voi ihan olla se, että kun yhteistyökumppanina on levy-yhtiö ja tavoite on löytää suomeksi laulava lapsi, joka myy levyjä.” – – (Laulunopettaja B)

Harvalla lapsella on kykyä valmistautua ennalta negatiivisiin kokemuksiin. Lauluopettaja A totesikin, että kaikki hänen oppilaansa jotka kilpailuihin osallistuivat, eivät todella ymmärtäneet että kilpailussa ei aina käy hyvin, vaikka olisikin hyvä ja lahjakas laulaja. Kysyin lauluopettajalta, sisäistivätkö oppilaat todella opettajan ohjeet suhtautumisesta kilpailuun ennen siihen osallistumista:

– – “Osa ymmärsi ja osa ei. Kyllähän sen näki ruumiinkielestä ja kaikesta. Kyllähän sieltä tultiin pettyneenä takaisin ja siitä ei enää haluttu puhua ollenkaan sen jälkeen. Kyllä siinä on mun mielestä pikkasen semmonen vaaleanpunainen katse joillakin näihin kisoihin. Vaikka en alkanukkaan tyräämään että ”en suosittele, älä mene, tosi huono idea, jos haluat pinnalle, on muitakin keinoja jne”

mut sanoin että elä pety sitten jos sä et pääsekään eteenpäin siellä karsinnoissa.” – – (Laulunopettaja A)

Yhdyn haastateltavieni mielipitesiin lasten kilpailuttamisesta, sillä mielestäni television musiikkikykykilpailut eivät ole oikea paikka lapselle oppia käsittelemään suuria pettymyksiä. Harmi kisasta tippumisesta voi tuntua pitkään, puhumattakaan silloin, jos palaute esimerkiksi tuomareilta ei ole ollut rakentavaa ja kannustavaa.

Laulunopettaja B toi muiden haastateltavien tavoin esille television musiikkikykykilpailujen kaupallisuuden sekä viihteellisyyden. Opettaja korosti, että kilpailuun osallistuvalla täytyy muistaa painottaa, että kyse on ennen kaikkea televisioviihteen tekemisestä ja myös taloudellisen hyödyn saavuttamisesta. Laulunopettaja B pohti, kuinka eettistä on, että lapsi on tekemässä televisio-ohjelmaa, jolla myydään mainoksia. Tässä palataan myös lasten kanssa solmittavien sopimusten pariin, joissa levy-yhtiö ottaa kaikki oikeudet kaikkeen lapsen nimellä myytävään oheismateriaaliin.

Musiikinopettaja M kritisoi ankarasti erityisesti television musiikkikykykilpailujen tuomarointia monestakin syystä. Lapsille suunnatussa television musiikkikykykilpailu KIDSingissä hän ei ymmärtänyt, miksi tuomaristossa on henkilö, jolla itsellään ei ole koulutusta musiikkiin tai musiikkikasvatukseen. Palaute, jonka lapset kilpailussa saavat ei ole ammattimaista ja se painottaa täysin väärä asioita. Onko oikein sanoa pienelle lapselle, että hänessä eivät täyty kaikki levylaulajan kriteerit, joita ohjelma etsii tai sitten päinvastoin kertoa lapsen olevan *täydellinen paketti*. Myös tuomarien kommentit ulkonäöstä eivät kuulu ainakaan lasten laulukilpailuihin.

– – “Tässä on se pelottavaa, just tää KIDSing, että kun siinä on tää tuomarointi niin erikoinen. Siinä on kaveri tuomaroimassa joka on itse suosittu, mut jolla ei itsellään ole koulutusta musiikista ja kaikki musiikin perusasiat on hukassa ja se vaan kuulee että “vedät hyvin” tai että “oli puhdasta” vaikka ei edes olisi ollut puhdas. Ja että “sinä oot hyvä paketti, sinusta tulee tähti!”” – – (Musiikinopettaja M)

Musiikinopettaja M kertoi nykyään sulkevansa usein silmänsä laulajan alkaessa esittää koelauluaan television musiikkikykykilpailuissa. Hän kuvasi tätä tapaa hyvin paljastavaksi, sillä silloin paljastuu todellinen laulutaito eikä huomio kiinnity ollenkaan ulkomusiikillisiin seikkoihin. Musiikinopettaja M kertoi ymmärtävänsä, että nykypäivänä on mahdotonta olla huomioimatta esimerkiksi ulkonäköä, sillä kyse on kokonaisuuden löytämisestä, mutta jotain kilpailuissa tulisi muuttaa. Ensimmäisten kommenttien ei pitäisi koskea ulkonäköä koelaulun jälkeen, vaan asian pitäisi pysyä musiikissa.

Kaikenkaikkiaan opettajat toivoisivat kilpailujen vastaava enemmän tosielämää, mutta pohtivat, kiinnostaisiko sellainen enää televisiokatsojia. Ollessani *The Voice of Finland*issa pohdin, miksi kilpailussa ylipäättään täytyy olla osio, jonka nimi on *kaksintaistelu*. Toki ymmärrän sen viihdearvon ja moista ei ole ennen musiikkikykykilpailuissa nähty, mutta laulajan kannalta tilanne on erittäin epämiellyttävä. Laulunopettaja B kuvasi myös *Idols*-ohjelmassa kokemiaan odotteluajoja, epätietoisuutta ja epäinhimillisiä harjoitusaikoja epärealistisiksi tosielämän kannalta. Kysymys kuuluukin, tarvitseeko laulajien todella harjoitella tällaista laulajan uraa varten?

Mielenkiintoista on myös se, kuinka kilpailijat näytetään televisionkatsojille. Laulunopettaja B kertoi haastattelussa, kuinka hänestä oli tehty *Idols*-kilpailussa tietyllä tapaa hupaisa hahmo, ja joka kerta, kun häntä näytettiin katsojille, alkoi taustalla soida kepeää, hassuttelevaa musiikkia. Kuvaustavalla ja taustamusiikilla vaikutetaan alitajuisesti katsojaan, jolloin syntyy mielikuva tietyn tyyppisestä henkilöahmosta. Tällaiset asiat ovat tärkeitä havainnollistaa kilpailuun aikovalle, sillä muuten asia voi tulla täytenä yllätyksenä. Tähän liittyy myös joskus ohjelman tekijöiden tapa irrottaa kilpailijoiden lausuntoja kontekstistaan, jolloin asiayhteys muuttuu. Tällöin kilpailijan sanomiset saattavat kuulostaa huvittavilta tai erikoisilta, jopa provosoivilta. Tähän on törmännyt useampikin kilpailuissa ollut laulaja ja usein erityisesti kinnostavien kilpailijoiden sanomisia saatetaan muokata halutunlaisiksi. On myös erittäin olennaista muistaa, että televisiossa nähtävät jaksot on leikattu taitavasti, eivätkä esimerkiksi jatkoon päässeet tai jatkosta tippuneet laulajat näy kronologisessa järjestyksessä koelauluihin nähden.

Musiikinopettaja M kertoi tavanneensa myös vanhempia, jotka asettivat tavoitteet lapsilleen liian korkeiksi. Samoin kuin urheilussa, musiikkimaailmassa paineet saattavat kasaantua lapsen harteille joskus liian suuriksi. Toki vanhempien tehtävä on kannustaa omaa lastaan, mutta varottava on ettei lapsi ota tästä liikaa paineita ja kilpaile miellyttääkseen vanhempiaan tai toteuttaakseen vanhempiensa unelmia. Niinkuin haastatteleman opettajat totesivat, kuuluu kannustamisen aina liittyä itse musiikkiin ja laulamiseen, ei toisten voittamiseen ja entistä isompien tavoitteiden saavuttamiseen ainakaan lapsuudessa.

5 PÄÄTÄNTÖ

Haastattelujen tekeminen oli äärimmäisen mielenkiintoista, sillä vaikka haastattelemieni opettajien vastaukset tukivat vahvasti toisiaan ja vastasivat pitkälti ennako-oletuksiini, olivat haastattelut joka kerta erilaisia ja tarjosivat uusia näkökulmia aiheeseen. Aloitin lähdemateriaalien etsimisen syyskuussa 2012 ja vuoden aikana ilmiö alkoi näkyä enemmän ja enemmän esimerkiksi suomalaisessa uutismediassa juuri uusien kilpailujen myötä. Lähdemateriaalia siis karttui lisää pikkuhiljaa vuoden kuluessa ja myös haastattelut tarjosivat minulle uusia lähestymistapoja aiheeseen.

Jokainen haastattelu oli erilainen ja tarjosi erilaisia näkökulmia aiheeseen. Suurin osa keräämästäni haastattelumateriaalista oli hyödyllistä ja merkittävää tutkimukseni kannalta. Välillä keskustelu saattoi edetä pois varsinaisesta aiheesta, mutta annoin haastateltavien edetä vapaasti haluamassaan tahdissa. Jätin tarkoituksella aiheeseen kuulumattoman haastattelumateriaalin pois, sillä siitä ei ollut hyötyä tutkimustani ajatellen. Haastattelujen teemat vastasivat hyvin ennalta asettamiini tutkimuskysymyksiin ja kaiken kaikkiaan sain vastaukset kaikkiin minua askarruttaneisiin asioihin.

Koen arvokkaaksi, että olen itse saanut osallistua yhteen television musiikkikykykilpailuista, sillä se tarjosi minulle todenmukaisen kuvan tämän päivän polttavasta ilmiöstä. Yliopistomaailmassa olen saanut seurata musiikinopettajien suhtautumista ilmiöön ja laulunopettajien haastattelut käsittelivät aihetta hiukan erilaisesta näkökulmasta.

Kilpailu The Voice of Finlandissa tarjosi ennen kaikkea arvokasta kokemusta musiikkikykykilpailusta ja koin kehittyväni paremmaksi esiintyjäksi kilpailun myötä. Ennen kilpailua en ollut koskaan jännittänyt niin paljon, kuin The Voice of Finlandissa jännitin. Sain kilpailusta arvokkaita neuvoja omaan esiintymiseeni ja sen kehittämiseen. Yhdyn laulunopettaja B:n mielipiteisiin kilpailujen luomasta paineesta ja jännityksestä, sillä televisiokamerat todella tuovat täysin erilaisen aspektin esiintymiseen. Kilpailuissa rakennetaan tarkoituksellisesti paineita kilpailijoiden ympärille, jotta televisiokatsoja voisi paremmin samaistua kilpailijan jännitykseen. Myös molemmat haastatteleman laulunopettajat puolsivat musiikkikykykilpailujen tuovan arvokasta kokemusta oman laulajuuden kehittämiseen.

Haastateltavieni vastaukset heijastelivat pitkälti ennako-oletuksiani siitä, kuinka musiikkikykykilpailut näkyvät opetuksessa. Olin iloinen, että kaikki haastatteleman opettajat huomioivat opetuksessaan myös henkisen tuen merkityksen ja pyrkivät rakentamaan turvallisen luottamussuhteen itsensä ja oppilaidensa välille.

Yllätyin, kuinka kaikki opettajat suhtautuivat varsin kriittisesti kilpailuihin, vaikka ennen haastatteluja selvisi, että kaikilla oli omanlainen taustansa musiikkikykykilpailujen kanssa. Tutkimukseni myötä olen pohtinut paljon omaa suhtautumistani television musiikkikykykilpailuihin. Kannustaisinko omia oppilaitani osallistumaan vaiko en. Haastattelujen myötä myös oma mielipiteeni vahvistui ja voisin sanoa oleani täysin samaa mieltä haastattelemieni opettajien kanssa. Mielestäni television musiikkikykykilpailujen tulee olla vaihtoehto laulajalle, joka tietää mitä kilpailusta haluaa. Niiden ei kuitenkaan tulisi olla ainut ratkaisu ja tie muusikon uralle, sillä en usko niiden tarjoavan pitkän tähtäimen ratkaisuja kenellekään. Henkinen kypsyys on kilpailuun osallistuessa ehdoton valttikortti ja mielestäni liian nuorena kilpailuun osallistuminen ei ole hyväksi. Aikuisena ihmisellä on usein kyky käsitellä asioita useammista näkökulmista ja prosessoida pettymyksiä lasta paremmin. Teini-ikässä nuori on haavoittuvainen ja etsii itseään, jolloin esimerkiksi liian ankara kritiikki niinkin henkilökohtaisesta asiasta, kuin laulamisesta, voi aiheuttaa syviäkin henkisiä lukkoja, joiden avaaminen myöhemmällä iällä on haastavaa.

Tulevaisuudessa musiikin- ja laulunopettajan työssä toivon pystyväni rakentamaan turvallisen ja avoimen suhteen itseni ja oppilaideni välille. Toivoisin, että oppilaat voisivat avoimesti tulla keskustelemaan kanssani, jos he harkitsevat johonkin musiikkikykykilpailuun osallistumista. Uskon, että oma kokemukseni kilpailuista voi auttaa oppilaitani näkemään kilpailut monipuolisemmin ja toivon pystyväni tarjoamaan myös monia muita vaihtoehtoja oman muusikkouden löytämiseen. Mielestäni musiikkikykykilpailut ovat yhdenlainen vaihtoehto laulajille, jotka ennen kaikkea haluavat kehittää omaa esiintyjyyttään. Television musiikkikykykilpailut tarjoavat tähän loistavan väylän, sillä televisiokameroiden edessä esiintymistä on mielestäni hankalaa verrata mihinkään muuhun esiintymiseen.

Nykypäivänä muodissa ovat lapsitähdet ja jo nuorilta odotetaan erityistä lahjakkuutta, joka kiinnostaa levy-yhtiöitä. Suomi on kuitenkin pieni maa, joten epävarmaa on, kuinka monta

lapsitähteä tämän kokoiseen maahan mahtuu. Lapsille suunnatut musiikkikykykilpailut ja lapsitähtien tuottaminen ovat muodostuneet uudenlaiseksi ilmiöksi, joka kiinnostaa tämän hetken musiikkimoguleita. Tulee muistaa, että lasten musiikkikykykilpailuihin pätevät samat säännöt kuin vanhemmillekin osallistujille suunnattuihin kilpailuihin. Televisiosta nähtäviä jaksoja leikataan taitavasti ja esimerkiksi KIDSing-musiikkikykykilpailussa suurimmat pettymykset jäivät ohjelman leikkaajan käsiin. Suurin osa televisiossa nähdyistä koelauluista päättyi onnen kyyneliin lapsen päästessä jatkoon, mutta mihin jäivät ne lapset jotka pettyivät katkerasti pudotessaan kilpailusta. Kilpailuun osallistui kuitenkin suuri määrä lapsia ja koelauluja järjestettiin kolmessa eri kaupungissa.

Itse tippuessani kisasta pettymys tuntui jonkin aikaa todella suurelta. Olin henkisesti valmistautunut putoamiseen, mutta kilpailu toi mukanaan myös hienoja kokemuksia ja halu päästä jatkoon kasvoi kisan edetessä. Voin vain kuvitella miltä lapsesta tuntuu, kun hän on päässyt etenemään kilpailussa ja yhtäkkiä kaikki onkin poissa.

Yhdyn musiikinopettaja A:n kommentteihin vertaisiaan vastaan kilpailemisesta. Ikähaarukka KIDSing-kilpailussa on 8–13 vuotta ja The Voice Kids –ohjelmassa 8–14 vuotta. 8–vuotias ja murrosiän kynnyksellä oleva 14–vuotias ovat aivan eri tasoilla jo pelkästään henkisessä kehityksessä. Kuitenkin kyseisessä kilpailussa kaikki lapset tästä ikähaarukasta kilpailevat toisiaan vastaan.

Toivoisin, että myös vanhemmat perehtyisivät television musiikkikykykilpailuihin enemmän, varsinkin, jos oma lapsi on niihin osallistumassa. Sopimusta allekirjoittaessa olisi hyvä miettiä tarkasti, mihin lapsi todella on lähdössä. Myös musiikinopettajan sekä laulunopettajan konsultoiminen voi olla hyödyllistä, sillä opettajat näkevät oppilaan erilaisessa valossa, kuin vanhemmat. Opettaja tarkastelee oppilasta objektiivisemmasta näkökulmasta ja voi kertoa ammatillisen mielipiteensä asiasta. Toki jotkut lapset osaavat varmasti ottaa häviönkin hienosti, mutta onko lasten todella tarpeen kilpailla tosissaan vielä alakouluiässä, sillä tosissaan kilpailemisestahan näissä kilpailuissa on kyse. Mielestäni on vastuullista kasvatusta sekä opettajilta että vanhemmilta kertoa lapselle, jos hän ei ole valmis lähtemään kilpailuun.

Pohtiessani jatkotutkimuksia mieleeni muistui, kuinka musiikinopettaja A ehdotti haastattelussa, kuinka hyödyllistä olisi tavata joku, jolle television musiikkikykykilpailut ovat

jättäneet jonkinlaisen henkisen arven. Olisi kiinnostavaa tietää, kuinka koelauluissa torjuttu laulaja kokee asian esimerkiksi vuoden jälkeen tapahtuneesta. Ihmiset käsittelevät pettymyksiä monin eri tavoin. Opettajana olisikin tärkeää tietää, kuinka omat oppilaat käsittelevät pettymyksen ja kuinka opettaja voi auttaa toipumaan pettymyksestä. Tulevana opettajana haluan käyttää aikaa oppilaisiini tutustumiseen, jolloin minulla on tietämys siitä, kuinka he erilaisissa tilanteissa reagoivat, olipa sitten kyse ilon tai pettymyksen tunteista.

Mielenkiintoista olisi myös jatkaa aiheeni tutkimista puhtaasti nuorten näkökulmasta. Tutkimuksen voisi toteuttaa esimerkiksi haastatteluina tai vaikkapa kyselylomakkeilla, jos kyseessä olisi suurempi television musiikkikykykilpailuihin osallistunut joukko. Haluaisin tutkia esimerkiksi seuraavia asioita:

- Mikä tai kuka on motivoinut nuoria osallistumaan kilpailuun
- Kuinka nuoret kokivat tuomaripalautteen koelaulutilanteessa
- Ovatko vanhemmat tukeneet nuoren osallistumista kilpailuun
- Millaista tukea nuoret ovat saaneet esimerkiksi musiikinopettajalta
- Ovatko nuoren ystävät halunneet osallistua/osallistuneet johonkin kilpailuun
- Mitkä ovat kilpailuun osallistumisen pohjimmaiset syyt
- Millaisia haaveita nuorilla on laulajan urasta heidän osallistuessaan television musiikkikykykilpailuun
- Mikä merkitys musiikinopetuksella ja mahdollisella laulunopetuksella on ollut heidän intoonsa osallistua kilpailuun

Aiheeni tutkiminen nuorten näkökulmasta olisi hyödyllistä, sillä silloin olisi mahdollista peilata nuorilta saatuja vastauksia musiikinopettajien ja laulunopettajien vastauksiin. Olisi mielenkiintoista tietää, millaisena oppilaat näkevät musiikin ammattilaisena työskentelyn. Yksi tutkimuksen muoto voisi olla opetuskokeilu, jossa oppilaiden tietämystä muusikkona ja laulajana toimimisesta yritettäisiin parantaa kouluissa. Tietoutta muusikon/laulajan ammasteista sisällytettäisiin enemmän esimerkiksi yhdeksännen luokan kursseihin sekä lukion musiikin peruskursseihin, jolloin oppilaat pohtivat paljon tulevaisuuden valintojaan. Tuloksia voisi selvittää haastattelemalla oppilaita tai toteuttamalla kyselyn.

Kaiken kaikkiaan tutkimuksen teko oli alusta saakka mielenkiintoista ja palkitsevaa, sillä koin saavani vastauksia moniin minua askarruttaneisiin kysymyksiin. Koin myös saavani jatkuvaa

tukea ympäriltäni, sillä moni musiikkikasvattaja, niin laulun- kuin musiikinopettaja koki aiheeni innostavaksi ja tuoreeksi.

6 LÄHTEET

Ala-Hakkola, A. & Alanko, P. (2009). *Median vaikutus nuoren identiteettiin*. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Viitattu: 19.5.2013.

http://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/5431/Alanko_Paula.pdf.pdf?sequence=1

Bhat, S. (2007). *American Idols*. Lehdessä *The Journal of Clinical Psychiatry*.

Erikson, E. (1968). *Identity, youth and crisis*. New York: W. W. Norton Company.

FremantleMedian internetsivut. *Idols*. Viitattu: 20.5.2013.

<http://www.fremantlemedia.fi/tuotannot/idols>

FremantleMedian internetsivut. *KIDSing*. Viitattu: 20.5.2013.

<http://www.fremantlemedia.fi/tuotannot/KIDSing>

Haahtela, I. (2007) *Yhtäkkiä julkkis - Idols-kilpailun finalistien kokemuksia julkisuudesta*.

Tampereen yliopisto. Pro gradu. Viitattu 22.5.2013.

<http://tutkielmat.uta.fi/pdf/gradu02222.pdf>

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (1997). *Tutki ja kirjoita*. Helsinki: Kirjayhtymä.

Hirsjärvi S. & Hurme, H. (2000). *Tutkimushaastattelu – Teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Helsinki: Yliopistopaino.

Keskinen, V. & Helsingin kaupungin tietokeskus (2011). *Omien rajojen etsintää – Nuoret Helsingissä 2011 – tutkimus*. Viitattu: 21.5.2013.

http://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/Nuoret_helsingissa_2011/Omien_rajojen_etsintää_22062011.pdf

Lehtimäki, H. & Suoranta, J. (toim.) (2006). *Kasvattajan brändikirja*. Helsinki: Finn Lectura.

MTV3 / STT (2012). *Idols-katsojat rynnistävät laulutunneille*. Viitattu: 19.5.2013.

<http://www.mtv3.fi/uutiset/kulttuuri.shtml/idols-katsojat-rynnistavat-laulutunneille/2012/07/1580071>

Mustonen, A. (2001). *Mediapsykologia*. Helsinki: WSOY.

Nieminen H. & Pantti M. (2004). *Media markkinoilla – johdatus joukkoviestintään ja sen tutkimukseen*. Helsinki: Loki-kirjat.

Nikunen, K. (2008). *Televisio ja fanius – verkon varassa?* Teoksessa Nikunen, K. *Fanikirja – tutkimuksia nykyculttuurin fani-ilmioistä*. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy.

Nordenstreng, M. (2013). *Pop-essie: Lasten laulukilpailujen tähtiä vaanivat monet paholaiset*. Lehdessä *Helsingin Sanomat*. Viitattu: 20.5.2013.

<http://nyt.fi/20130503-pop-essie-lasten-laulukilpailujen-tahtiae-vaanivat-monet-paholaiset/>

Numminen, A. (2012). *Laulusta voimaa –seminaariluento. Eino Roiha –säätien juhlatviikko*.

Oksanen, A. & Näre, S. (2006). *Elämää ruudulla: tosi-tv moraalibrändinä*. Teoksessa Lehtimäki, H. & Suoranta, J. (toim.). *Kasvattajan brändikirja*. Helsinki: Finn Lectura.

Puurtinen, A. (2011). *Popjazzlaulunopetuksen haasteita: nuoret laulajat ja laulunharrastajat*. Viitattu: 22.5.2013. <http://laulopedagogit.suntuubi.com/?cat=22>

Rautiainen- Keskustalo, T. (2006). *Kun tunteista tuli brändi – idols-kilpailu ja populaarimusiikin affektimaailma*. Teoksessa Lehtimäki, H. & Suoranta, J. (toim.). *Kasvattajan brändikirja*. Helsinki: Finn Lectura.

Suomalainen, R. (2013). *Lasten lauluäänet madaltuvat – tässä opettajien selitys*. Lehdessä *Helsingin Uutiset*. Viitattu: 20.5.2013.

<http://www.helsinginuutiset.fi/artikkeli/237947-lasten-lauluaanet-madaltuvat---tassa-opettajan-selitys>

Suomen ammatillisen koulutuksen kulttuuri- ja urheiluliitto SAKU ry.:n internetsivut.

Ei pelkkää ruumiin kulttuuria. Viitattu: 21.5.2013.

<http://www.sakury.net/historia>

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2009). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Tammi.

Solar Filmsin internetsivut. *The Voice of Finland*. Viitattu: 18.5.2013.

<http://www.solarfilms.com/televisio/>

Whiteley, S. (2005). *Too Much Too Young: Popular music, age and gender*. New York: Routledge